

Kommunal plan för räddningsinsats

Seveso- och farliga verksamheter inom Sörmlandskustens räddningstjänsts insatsområde

Allmän del

Version: 2026-01-13

Postadress
Nyköpings kommun
Sörmlandskustens
räddningstjänst
611 83 NYKÖPING

Besöksadress
Jägarhället 1

Tfn
0155-24 75 00

Org nr 21 20 00-29 40
Bg 619-03 42
raddningstjansten@nykoping.se
www.skrtj.se

Sörmlandskustens räddningstjänst (Skr tj) är en del av Nyköpings kommun, men genom civilrättsliga avtal bedrivs även räddningstjänst och säkerhetsarbete i Oxelösund, Trosa och Gnesta.

Innehållsförteckning

Förkortningar	5
1 Inledning	6
1.1 Disposition.....	6
1.2 Syfte och mål.....	7
1.3 Metod	7
1.4 Revidering	8
1.5 Delgivande av planen.....	8
1.6 Dokumenthistorik.....	9
2 Lagstiftning.....	10
2.1 Vad är skillnaden på en farlig verksamhet och Sevesoverksamhet?	10
2.2 Förebyggande arbete och tillsyn.....	11
2.3 Räddningsinsats	12
2.4 Insatsplanering och planer för räddningsinsats	12
2.5 Övning.....	13
2.6 Information till allmänheten.....	14
2.6 Olycksrapportering.....	15
2.7 Olycksutredning	16
3 Förmåga att genomföra en räddningsinsats.....	17
3.1 Insatsförmåga.....	17
3.2 Kommunikation.....	21
3.3 Räddningsinsats vid olycka med farligt ämne	21
3.4 Allmänhetens förmåga vid en händelse	27
4 Verksamheter.....	29
4.1 SSAB EMEA AB	30
4.2 Oxelösunds Hamn AB	33
4.3 OxGas AB	35
4.4 Linde Gas AB (f.d. AGA Gas AB).....	37
4.5 Hagnesta bergtäkt (Swerock AB).....	39
4.6 Hagby bergtäkt (Swerock AB)	40
4.7 Skavsta flygplats.....	41
4.8 Studsvik Nuclear AB	42
4.9 AB Svafo.....	43
4.10 Cyclife Sweden AB.....	44
4.11 Övning mot verksamheter – högre kravnivån	45

5	Referenser	46
	Bilaga A – Uppllysningar som ska lämnas till allmänheten i enlighet med Sevesoförordningen	49

Förkortningar

FSO	Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor
KiB	Kommunikatör i beredskap
LSO	Lag (2003:778) om skydd mot olyckor
MSB	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
RCSL	Räddningscentralen Stockholms län
Sbff	Södertörns brandförsvarsförbund
SFS	Svensk författningssamling
Skrtj	Sörmlandskustens räddningstjänst
TiB	Tjänsteperson i beredskap
VMA	Viktigt meddelande till allmänheten

1 Inledning

Genom att i förväg planera för hur den kommunala räddningstjänsten och verksamheter ska agera vid olika scenarion kan effektivare räddningsinsatser genomföras. Särskilda krav på planer för räddningsinsats finns då verksamheter klassas som Sevesoanläggningar på den högre kravnivån och/eller som farliga verksamheter. Kravet på planer gäller både kommun och verksamheter.

SEVESO

Namnet kommer av en allvarlig kemikalieolycka som skedde i orten Seveso i norra Italien 1976.

Inom Sörmlandskustens räddningstjänsts (Skr tj) verksamhetsområde finns två verksamheter som klassas som Sevesoverksamheter på den högre kravnivån. Totalt finns tio farliga verksamheter inom verksamhetsområdet.

1.1 Disposition

Den kommunala planen för räddningsinsats är uppdelad i tre delar:

- En allmän del som är offentlig och som kommuniceras till allmänheten
- En intern del där räddningsinsatser beskrivs på en mer detaljerad nivå och där räddningstjänstens egen personal utgör målgrupp. Denna del kommuniceras ej till allmänheten.
- Flera olika verksamhetsspecifika planer där varje plan avser en specifik verksamhet. Planerna innehåller detaljerad information om verksamheterna och räddningsinsatsers genomförande. Dessa planer kommer ej kommuniceras till allmänheten.

Kommunal plan för räddningsinsats

Seveso- och farliga verksamheter inom Sörmlandskustens räddningstjänst insatsområde

1.2 Syfte och mål

Syftet med en kommunal plan för räddningsinsats är att beskriva räddningstjänstens förmåga att genomföra effektiva räddningsinsatser mot olyckor vid Seveso- och farliga verksamheter.

1.2.1 Mål med en kommunal plan

Målet med planen är att (MSB, u.å.):

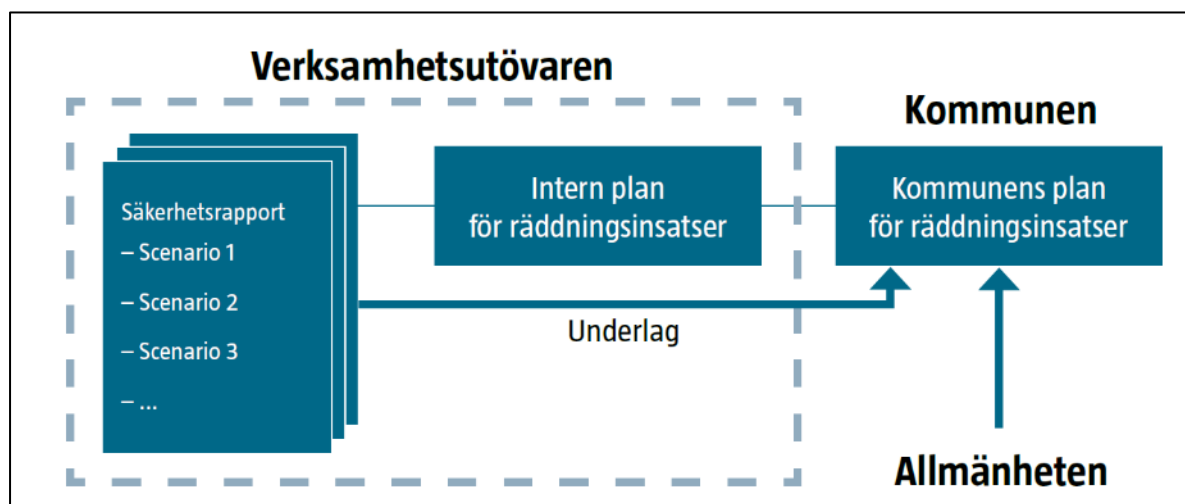
- Avgränsa och ingripa mot olyckor så att följderna minimeras och de skador som orsakas på människor, miljö och egendom begränsas.
- Vidta nödvändiga åtgärder för att skydda människor och miljö från följderna av allvarliga olyckshändelser.
- Lämna nödvändig information till allmänheten och berörda organ och myndigheter i området.
- Vidta åtgärder för att säkerställa och sanera miljön efter en allvarlig olyckshändelse.

1.2.2 Mål med den allmänna delen av den kommunala planen

Målet med den allmänna delen av den kommunala planen är att allmänheten ska få kännedom om räddningstjänstens förmåga att hantera en olycka vid Seveso- och farliga verksamheter samt ge en förståelse för hur en räddningsinsats organiseras (*Lag om skydd mot olyckor* [LSO], SFS 2003:778, 1 kap. 7 §).

1.3 Metod

Den kommunala planen ska tas fram i samråd med berörda verksamhetsutövare, vilka är skyldiga att ha en egen plan för att kunna hantera en olycka – en så kallad intern plan för räddningsinsatser (*Förordning om skydd mot olyckor* [FSO], SFS 2003:789, 3 kap. 6 §). Verksamhetsutövare ska lämna nödvändiga upplysningar till kommunen i framtagandet av den kommunala planen för räddningsinsats, exempelvis genom säkerhetsrapporter.

Den kommunala planen ska innehålla följande för Sevesoverksamheter enligt den högre kravnivån (MSB, 2015, bilaga 2):

1. Information om hur kommunens räddningstjänst organiseras vid en allvarlig kemikalieolycka.
2. Redogörelse av hur kommunens räddningstjänst larmas vid en allvarlig kemikalieolycka.
3. Vilka personella och materiella resurser som behövs och hur dessa ska samordnas vid en allvarlig kemikalieolycka.
4. Hur räddningsinsatser ska genomföras, både inom och utanför verksamhetens område, vid en allvarlig kemikalieolycka.
5. Redogörelse av hur allmänheten, närliggande verksamheter, och andra verksamhetsplatser som faller utanför tillämpningsområdet för Sevesolagen, ska varnas och informeras vid en allvarlig kemikalieolycka.
6. Vilka åtgärder som allmänheten, närliggande verksamheter, samt andra verksamhetsplatser som faller utanför tillämpningsområdet för Sevesolagen, ska vidta i händelse av en allvarlig kemikalieolycka.
7. Uppgifter om hur underrättelser till berörd myndighet i annan stat ska lämnas¹.

Något motsvarande finns dock inte för Sevesoverksamheter på den lägre kravnivån eller farliga verksamheter. Skrtj:s planer för Sevesoverksamheter på den lägre kravnivån och farliga verksamheter läggs dock upp på samma sätt som för Sevesoverksamheter på den högre kravnivån.

1.3.1 Samråd

Allmänheten ska ges möjlighet att lämna synpunkter på planen då den upprättas eller revideras (FSO, SFS 2003:789, 3 kap 6 § 4 st.). Även berörda verksamheter bör remitteras. Synpunkterna ska beaktas innan planen tas.

1.4 Revidering

Kommunens plan för räddningsinsats ska förnyas minst vart tredje år eller när ändrade förhållanden ger anledning till det (FSO, SFS 2003:789, 3 kap. 6 § 2 st.) (MSB, 2014). För Sevesoverksamheter på den högre kravnivån ska planerna uppdateras då nya verksamheter tillkommer (inom två år från att verksamhetens säkerhetsrapport² färdigställs) eller vid verksamhetsförändringar (inom ett år från att verksamhetens säkerhetsrapport uppdaterats) (FSO, SFS 2003:789, 3 kap. 6 § 3 st.).

1.5 Delgivande av planen

Den kommunala planen ska delges Länsstyrelsen Södermanlands län, vidare benämnt länsstyrelsen, (FSO, SFS 2003:789, 3 kap. 6 § 2 st.) som i sin tur delger planen till MSB. Planen läggs även upp på räddningstjänstens hemsida med hänvisningar från respektive kommuns hemsida.

¹ Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, 6 kap. 10 §, 3 st.

² Samtliga Sevesoverksamheter på den högre kravnivån är skyldiga att upprätta en säkerhetsrapport. Sevesoverksamheter på den lägre kravnivån ska ha ett handlingsprogram.

1.6 Dokumenthistorik

Datum	Upprättad/ reviderad av	Kontrollerad av	Godkänd av	Ersätter
2021-06-23	TA	KP, NI, verksamheter	KP	Plan för räddningsinsatser för Sevesoföretag inom Sörmlandskustens räddningstjänsts insatsområde (ROS 15/8), 2015-04-23
2022-06-20	TA	PK, NI	PK	Kommunal plan för räddningsinsats, version: 2021-06-23 (ROS21/3:14) Redaktionella ändringar såsom ändrade titelbenämningar Uppdaterad information gällande egen förmåga för företag vid Studsvik.
2026-01-13	SF, PL, MB, MR	SF, PL, KP.	KP	Kommunal plan för räddningsinsats, reviderad version: 2022-06-20 ROS21/3:15 Redaktionella ändringar såsom ändrade titelbenämningar Uppdaterad information gällande egen förmåga UAS, utökning av RRÖS, tidsatt övningsplan. Ändring av namn från RCSL till RC Öst samt omfattning av övning.

2 Lagstiftning

Här beskrivs den lagstiftning som styr räddningstjänstens arbete. Krav på verksamheterna berörs delvis.

2.1 Vad är skillnaden på en farlig verksamhet och Sevesoverksamhet?

En verksamhet klassas som en farlig verksamhet om den bedöms kunna orsaka allvarliga skador på människor eller miljön (LSO, SFS 2003:778, 2 kap. 4 §). Det kan till exempel vara företag som hanterar farliga ämnen i stor mängd. Det kan också vara vissa flygplatser. Det är länsstyrelsen, i samråd med räddningstjänsten, som beslutar vilka verksamheter som ska klassas som farliga verksamheter (FSO, SFS 2003:789, 2 kap. 3 §).

Vissa farliga verksamheter som hanterar särskilt stora mängder omfattas även av Sevesolagstiftningen. Syftet med denna lagstiftning är att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (MSB, 2019a). Sevesoverksamheterna delas in i en högre och en lägre kravnivå.

Alla Sevesoverksamheter klassas även som farliga verksamheter³, men alla farliga verksamheter klassas inte som Sevesoverksamheter.

Figur 1: Visualisering av farliga verksamheter och Sevesoanläggningar (Skr tj, 2020a).

³ Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, 2 kap. 4 § 3 st.

2.2 Förebyggande arbete och tillsyn

Kommunen är skyldig att ha en verksamhet som ska arbeta för att förebygga och begränsa skadorna till följd av bränder och andra olyckor (LSO, SFS 2003:778, 1 kap. 3a §). Detta gäller för samhället i stort och inte endast för farliga verksamheter.

”Förebyggande verksamhet som staten och kommunerna ansvarar för enligt denna lag ska planeras och organiseras så att den effektivt bidrar till att förebygga bränder och andra olyckor samt förhindra eller begränsa skador till följd av bränder och andra olyckor. Särskild vikt ska läggas vid att förhindra människors död och andra allvarliga skador.”

- LSO, 1 kap. 3a § Inörd genom lag (2020:882)

En del av det förebyggande arbetet som bedrivs av kommun och stat är tillsyn. Tillsyn av Seveso- och farliga verksamheter genomförs kontinuerligt av olika myndigheter.

2.2.1 Seveso

Tillsyn enligt Sevesolagstiftningen genomförs av länsstyrelsen och MSB, men räddningstjänsten medverkar i så stor utsträckning som möjligt (*Lag om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor* [Sevesolagen], SFS 1999:381, 15 §).

2.2.2 Farlig verksamhet

Det åligger kommunen att genomföra tillsyn av olika verksamheter. Skrtj genomför tillsyn av följande:

- Skäligt brandskydd (LSO, SFS 2003:778, 2 kap. 2 §)
- Farlig verksamhet (LSO, SFS 2003:778, 2 kap. 4 §)
- Hantering av brandfarlig- och explosiv vara (*Lag om brandfarliga och explosiva varor* [LBE], SFS 2011:1011, 21 §)

Om det är möjligt genomförs med fördel en kombination av de tre olika tillsynstyperna vid ett och samma tillsynstillfälle/vid en och samma tillsyn.

Vid tillsynen kontrolleras hur verksamheter arbetar för att förebygga olyckor och vad de har för teknisk och organisatorisk förmåga att hantera en olycka på ett snabbt och effektivt sätt för att minimera skador på människor, miljö och egendom. Efter tillsynen kan verksamheterna föreläggas att genomföra nödvändiga åtgärder.

2.3 Räddningsinsats

”Med räddningstjänst avses i lagen de räddningsinsatser som staten eller kommunerna skall ansvara för vid olyckor och överhängande fara för olyckor för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljön.

Till räddningstjänst hänförs också räddningsinsatser som görs enligt 4 kap. 1-4 §§ utan att det har inträffat någon olycka eller föreligger överhängande fara för en olycka.

Staten eller en kommun skall ansvara för en räddningsinsats endast om detta är motiverat med hänsyn till behovet av ett snabbt ingripande, det hotade intressets vikt, kostnaderna för insatsen och omständigheterna i övrigt.

I denna lag behandlas endast sådana räddningsinsatser som avses i denna paragraf.”

- LSO, 1 kap. 2 §

Räddningstjänsten är den del av kommunen som ansvarar för att genomföra de räddningsinsatser som definieras ovan. Då det gäller räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen från kärntekniska anläggningar så är detta att betrakta som statlig räddningstjänst. Kommunen (Nyköping) är dock skyldiga att bistå vid en sådan räddningsinsats och vid sanering efter en sådan olycka. Se även avsnitt 2.4.3 om insatsplanering vid kärntekniska anläggningar.

”En statlig myndighet eller en kommun är skyldig att med personal och egendom delta i en räddningsinsats på anmodan av räddningsledaren och vid sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen på anmodan av den myndighet som ansvarar för saneringen. En sådan skyldighet föreligger dock endast om myndigheten eller kommunen har lämpliga resurser och ett deltagande inte allvarligt hindrar dess vanliga verksamhet.”

- LSO, 6 kap. 7 §

2.4 Insatsplanering och planer för räddningsinsats

Planering av insatser är en grund för att räddningsarbetet ska kunna genomföras på ett snabbt, säkert och effektivt sätt. Planer för räddningsinsats kan ses som en form av insatsplan, det vill säga planering som skapar förutsättningar för att kunna genomföra effektiva räddningsinsatser.

”Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.”

- LSO, 1 kap. 3 §

Krav på kommunala (och interna) planer för räddningsinsats finns i flertalet regelverk. Dessa presenteras nedan.

2.4.1 Seveso

Sevesoverksamheter regleras i grunden i Sevesolagen⁴ men kravet på kommunala planer för räddningsinsats för Sevesoverksamheter på den högre kravnivån hittas i FSO.

⁴ Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

"Kommunen ska upprätta en plan för räddningsinsatser för

1. verksamheter som tillhör den högre kravnivån enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, (...)

(...)

Planen ska ha den omfattning som säkerheten för omgivningen kräver.

(...)"

- FSO, 3 kap. 6 §

Planerna, för Sevesoverksamheter på den högre kravnivån, regleras ytterligare i MSB:s allmänna råd MSBFS 2015:8⁵. Här förtydligas även vad som ska ingå i planen, se avsnitt (MSBFS 2015:8, 2015, bilaga 2).

Krav på kommunal plan finns inte för verksamheter på den lägre kravnivån. Dock omfattas ändå verksamheter på den lägre kravnivån att ha planer för räddningsinsats utifrån att de även är farliga verksamheter, se avsnitt 2.4.2.

2.4.2 Farlig verksamhet

För farlig verksamhet anges det i MSB:s allmänna råd MSBFS 2014:2 att kommunen ska ha en kommunal plan för räddningsinsats (MSB, 2014). Likaså anges att verksamheterna ska ha en intern plan. Planerna ska "ange de åtgärder som behöver vidtas för att hindra eller begränsa allvarliga skador på människor eller miljön". I övrigt specificeras det inte vad planen ska innehålla.

2.4.3 Kärntekniska anläggningar

Inom Skrtj finns tre verksamheter som hanterar radioaktiva ämnen. Dessa verksamheter klassas som farliga verksamheter enligt LSO. För dessa verksamheter är kommunen (Nyköping) skyldig att delta i planeringen av räddningsinsatser och sanering.

"Kommunerna är skyldiga att delta i planeringen av räddningstjänsten vid utsläpp av radioaktiva ämnen från kärntekniska anläggningar och att medverka vid övningar i sådan räddningstjänst.

Kommunerna är även skyldiga att medverka i planering och övningar för sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärntekniska anläggningar."

- LSO, 6 kap. 9 §

Införd genom lag (2020:882)

2.5 Övning

Funktionen och ändamålsenligheten av kommunernas och verksamheternas planer ska säkerställas genom övning. Kraven beskrivs nedan i avsnitt 2.5.1 och 2.5.2. Skrtj följer en övningsplan som innebär att vi ska genomföra, utvärdera och följa upp övningar på Sevesoanläggningar och vid farliga verksamheter. Övningarna kan utgöras av allt från orientering på anläggningarna för att öka objektskännedom till storskaliga övningar. Övningarna ska så långt som möjligt genomföras tillsammans med verksamheterna.

⁵ 4-5 §

2.5.1 Seveso

Den kommunala planen ska övas minst vart tredje år eller när det till följd av ändrade förhållande finns anledning till det (FSO, SFS 2003:789, 3 kap. 6 §). Övningarna ska planeras i samarbete med verksamhetsutövaren och ska stå i proportion till verksamhetens omfattning och de risker som verksamheten har (MSB, 2015, 6 §).

Med utgångspunkt i ovan uppräknade föreskrifter samövar SKTRJ med respektive objekt enligt i *Tabell 1* beskriven tidscykel.

Årscykel	Liten Praktisk övning	Ledningsspel	Stor praktisk övning	Teknisk orientering
1	X			
2		X		
3			X	
4				X
5	X			
6		X		
7			X	

2.5.2 Farlig verksamhet

För farlig verksamhet anger det allmänna rådet att beredskapsorganisationen och rutiner bör övas regelbundet (MSB, 2014). Övningarnas inriktning och innehåll kan variera från gång till gång men ett lämpligt intervall är gång per år. Verksamhetsutövaren bör genomföra övningarna tillsammans och i samråd med kommunen och andra berörda aktörer.

2.6 Information till allmänheten

Det är viktigt att människor som bor och vistas i närheten av Seveso- och farliga verksamheter vet hur de ska skydda sig i händelse av en olycka. Kommunen har en skyldighet att lämna upplysningar till allmänheten hur de varnas och får information vid allvarliga olyckor (LSO, SFS 2003:778, 1 kap. 7 §).

2.5.3 Seveso

För Sevesoverksamheter finns lagkrav på att både kommunen och verksamheten ska förse allmänheten med denna information (MSB, 2019b).

Sevesoverksamheten är skyldig att ta fram information om sin verksamhet och lämna den till aktuell kommun samt stå för kostnaderna för den information som ska lämnas till allmänheten (Sevesolagen, SFS 1999:381, 14 §). Vilken information som ska lämnas regleras i Sevesoförordningen⁶, se Bilaga A. Informationen om Sevesoverksamheter på den högre kravnivån ska dock innehålla fler uppgifter än för de på den lägre kravnivån – även detta regleras i

⁶ Förordning (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, bilaga 4

Sevesoförordningen. Informationen ska ses över regelbundet och uppdateras vid behov (MSB, 2015, 7 §).

Kommunen är ansvarig för att se till att allmänheten får tillgång till aktuell information om Sevesoverksamheter (Sevesolagen, SFS 1999:381, 14 §). Informationen ska kunna nås via kommunens och räddningstjänstens hemsida (MSB, 2015, 7 §). Informationen ska lämnas ut minst vart femte år (MSB, 2015, 8 §)

2.5.4 Farlig verksamhet

För farliga verksamheter ska information lämnas till allmänheten om vilka säkerhetsåtgärder som ska vidtas samt hur man varnas och hur man ska agera vid en olycka (MSB, 2014). Verksamheten ansvarar för att ta fram denna information i samråd med kommunen. Informationen ska ses över minst vart femte år och uppdateras vid behov.

2.6 Olycksrapportering

Att myndigheter får kännedom om olyckor och tillbud är av yttersta vikt då det utgör ett underlag för deras skadeavhjälpande-, insatsplanerande- och tillsynande arbete.

2.6.1 Farlig verksamhet

Olyckor och tillbud vid farliga verksamheter ska rapporteras till kommunen, länsstyrelsen och polisen om det kräver insatser för att skydda allmänheten (LSO, SFS 2003:778, 2 kap. 5 §). Olyckor och tillbud vid farliga verksamheter ska dock alltid rapporteras till MSB och berörd kommun (FSO, SFS 2003:789, 2 kap. 4 §). MSB ska i sin tur informera regeringen och andra berörda myndigheter.

Det som ska rapporteras in är (FSO, SFS 2003:789, 2 kap. 4 §):

1. Omständigheterna kring olyckan eller den befarade olyckan (omgående).
2. Vilka farliga ämnen som finns i anläggningen och som kan orsaka allvarliga skador på människor eller i miljön och om några av dessa ämnen läckt ut (omgående).
3. De uppgifter som finns tillgängliga för att möjliggöra en bedömning av följderna för människor och miljö (omgående).
4. Vilka räddningsåtgärder som har vidtagits (omgående).
5. Vilka sanerings- och restaureringsåtgärder som planeras för att begränsa följderna (så snart det kan ske).
6. Vilka åtgärder som planeras för att förhindra att en olycka inträffar igen (så snart det kan ske).

INFORMATION TILL ALLMÄNHETEN

Information till allmänheten finns på räddningstjänstens hemsida:

<https://nykoping.se/sormlands-kustens-raddningstjanst/olycka-och-kris/farliga-verksamheter-i-ditt-omrade>

Kommuner, där det finns Seveso- eller farliga verksamheter, länkar till informationen på räddningstjänstens hemsida.

2.7 Olycksutredning

När en räddningsinsats är avslutad skall kommunen se till att olyckan undersöks för att i skälig omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts.

Den som utför en undersökning enligt första stycket har rätt att få tillträde till olycksplatsen. Polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs.

Efter avslutad undersökning ska kommunen skicka en undersökningsrapport till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

(...)

*- LSO, 3 kap. 10 §
Tillägg införd genom Lag (2020:882)*

Efter genomförd räddningsinsats ska olyckan utredas enligt ovanstående text. Detta genomförs normalt genom att fylla i en händelserapport. I vissa fall kan det dock krävas en fördjupad utredning, vilket då genomförs av olycksutredare inom Skrtj. Genom att utreda olyckor och utvärdera insatser arbetar Skrtj för att bli ännu bättre och effektivare i samband med räddningsinsatser.

Det åligger verksamheterna att vidta åtgärder för att förebygga att en liknande olycka inte ska hända igen och därmed utreda olyckan i enlighet med Sevesodirektivet (Sevesolagen, SFS 1999:381).

3 Förmåga att genomföra en räddningsinsats

Under kommande underrubriker beskrivs Skrtj:s generella förmåga att genomföra effektiva räddningsinsatser mot olyckor med farliga ämnen på Sevesoverksamheter.

3.1 Insatsförmåga

3.1.1 Brandstationer

Skrtj är i grunden en del av Nyköpings kommun, men genom civilrättsliga avtal bedriver man även räddningstjänst och annat säkerhetsarbete i Oxelösund, Trosa och Gnesta. Inom området finns fem brandstationer och fem frivilliga värn som alla har SKTRJ som huvudman.

Heltidsstation

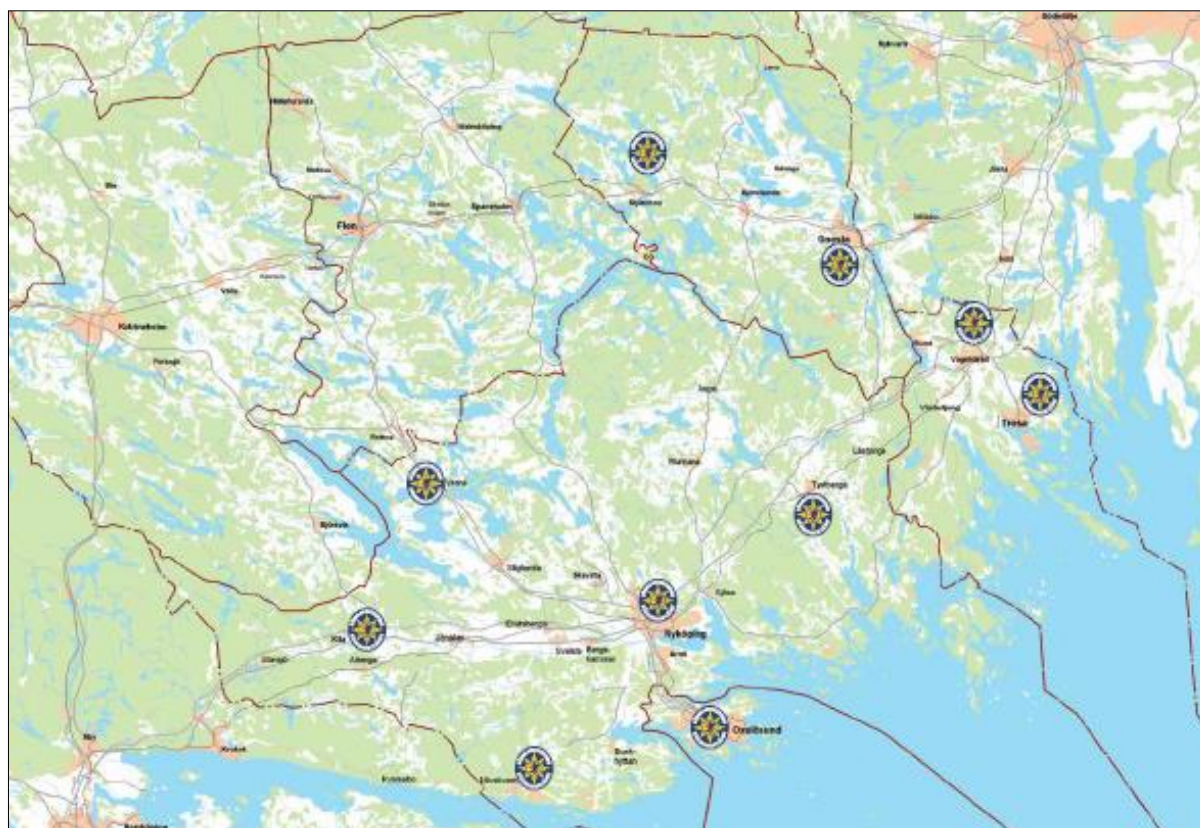
- Nyköping

Beredskapsstation

- Nyköping (samma placering som heltidsstationen)
- Gnesta
- Oxelösund
- Trosa
- Vrena

Räddningsvärn

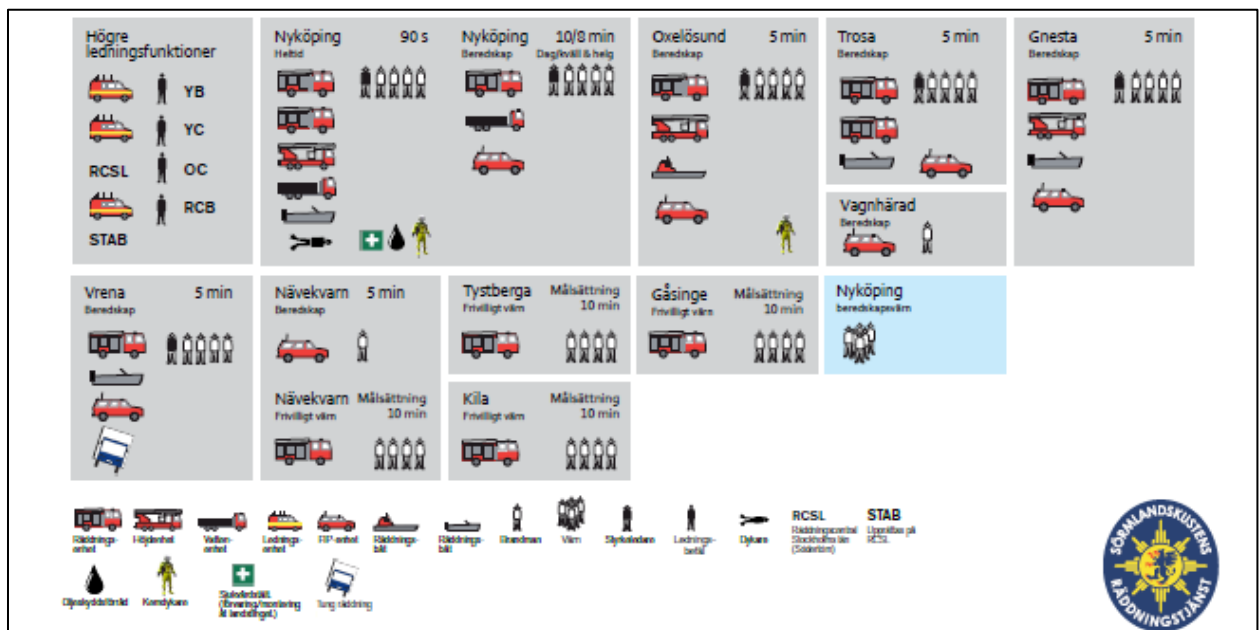
- Gåsinge
- Kila
- Nävekvarn
- Tystberga
- Nyköping

Figur 2: Karta över Skrtj:s område. Loggan visar respektive brandstations placering (Nyköping & Skrtj, 2020).

Inom Skrtj finns följande resurser i beredskap som kan komma att ingå vid en händelse på Sevesoanläggningar eller farliga verksamheter.

- *Ledningsenhet:* Samordnar övriga taktiska enheter, utövar operativ ledning och samverkar i förekommande fall med andra intressenter i insatserna. Se även avsnitt 3.1.8.
- *Släck-/räddningsenhet:* Är dimensionerade och utrustade att enskilt eller i samverkan med andra enheter släcka bränder, hantera trafikolyckor och kemikalieolyckor samt att hantera andra händelser där ett hjälpbehov finns.
- *Höjdenhet:* Utrymning/livräddning och arbete på höjd.
- *Vatten-/tankenhet:* Vattentransport och vattenförsörjning.
- *Sjöresurs:* Båt för person- och materialtransporter för insatser på öar och i vatten.
- *Specialistenheter:* Olika typer av utrustning beroende på behov, exempelvis rökskyddscontainer, höghöjdsräddning, tung räddning, resurscontainer mm.
- *Drönare UAS - (Unmanned Aircraft System)* – I ständig beredskap antingen via heltidsstyrkan vid Nyköpings brandstation eller på Vagnhärads FIP-resurs.

Figur 3: Operativ grundberedskap (Nyköping & Skrtj, 2025). Grundberedskapen och fördelningen av räddningsresurser kan tillfälligt förändras eller omdisponeras utifrån förändrad riskbild eller andra förutsättningar.

3.1.3 Samarbeten

3.1.4 Södertörns brandförsvarsförbund (Sbff)

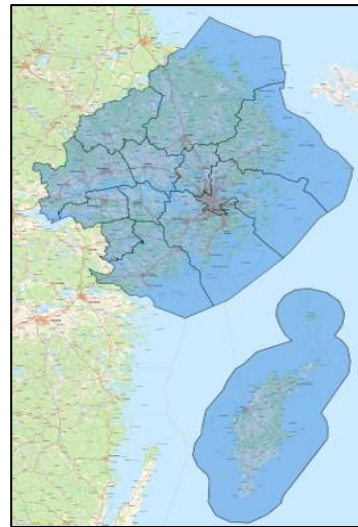
Sedan 18 november 2019 samarbetar Skrtj med Södertörns brandförsvarsförbund (Sbff) gällande utalarmering av Skrtj:s resurser samt nyttjande av ledningsresurser. Detta innebär att det är från räddningscentralen hos Sbff – Räddningscentral Öst (RC Öst) – som utalarmering sker. Skrtj och Sbff har även ett gemensamt ledningssystem, se avsnitt 3.1.8.

Skrthj och Sbff ska tillsammans hantera en olycka och agera utifrån professionella värderingar och ett professionellt handlande.

3.1.5 Räddningsregion Östra Svealand (RRÖS)

Skrthj ingår tillsammans med tretton andra räddningstjänstorganisationer i Räddningsregion Östra Svealand (RRÖS). I räddningsregionen ingår tretton räddningstjänster (RRÖS, 2025):

- Brandkåren Attunda
- Räddningstjänsten Enköping-Håbo
- Räddningstjänsten Eskilstuna
- Räddningstjänsten Flen
- Räddningstjänsten Gotland
- Räddningstjänsten Mälardalen
- Räddningstjänsten Norrtälje kommun
- Räddningstjänsten Sala-Heby
- Räddningstjänsten Strängnäs
- Storstockholms brandförsvär
- Södertörns brandförsvärsförbund
- Sörmlandskustens räddningstjänst
- Uppsala brandförsvär

Figur4: Räddningsregion östra Svealand
(RRÖS 2025)

Räddningstjänsterna i RRÖS har avtalat om operativ samverkan (RRÖS, 2021). Detta medför att närmaste räddningsresurs larmas på en olycka oavsett vilken räddningstjänst/brandförsvär den tillhör och därmed ger invånaren en snabbare hjälp. Överenskommelsen ger även möjlighet till hjälp med stabs- och ledningsstöd på skadeplats och/eller mellan räddningscentralerna inom området.

I regionen finns även en gemensam organisation för händelser med farligt ämne. Organisationen bygger på ett gemensamt handlingsätt, kunskapsorientering och strategisk utlokalisering av olika resurser/kompetenser för händelser med kemikalieinslag. I avtalet om gemensam kemorganisation avtalas även om att skyttar för acetylen- och gasflaskor ska finnas som regionsresurs.

3.1.6 Angränsande kommunala räddningstjänster

SKRTHJ har även avtal med angränsande räddningstjänster utanför RRÖS för att säkerställa snabb hjälp över gränserna. Det finns även en ömsesidig ambition att vara andra räddningstjänster behjälpliga med resurser vid räddningsinsats.

3.1.7 Externa räddningsresurser

Genom avtal och samverkan kan Skrthj även disponera angränsande räddningstjänsters specialenheter (personlig kommunikation, Sbff):

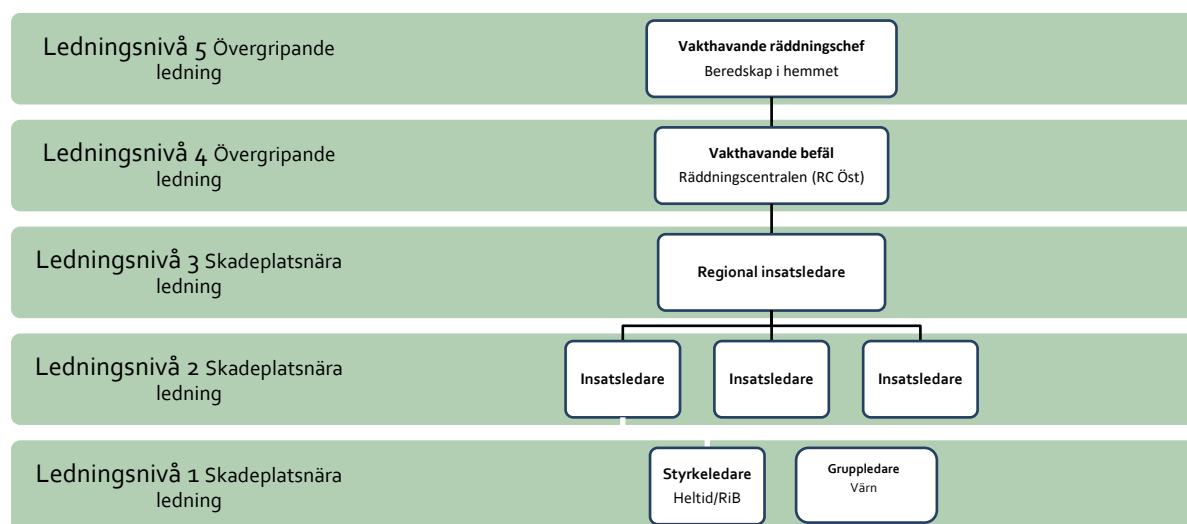
- *Kemenhet*: utrustning och särskilt utbildad personal för att genomföra långvariga insatser mot olyckor där farliga ämnen är involverade.

Nationella resurser kan även tillhandahållas via MSB (MSB, 2020a):

- *Avancerad indikering*: utrustning och särskild utbildad personal för att genomföra indikering av okända och eventuellt farliga ämnen.
- *Kemenheter*: utrustning och särskild utbildad personal för att genomföra insats mot olyckor med farliga ämnen.
- *Saneringsenhet*: utrustning och särskild utbildad personal för att upprätta saneringsplatser för personsanering.

3.1.8 Grundläggande ledningsförmåga

Genom samarbetet med Sbff gällande räddningsledning finns i grunden fem ledningsnivåer, se Figur 4. Ledning av räddningsinsatser sker genom övergripande- och skadeplatsnära ledning. Övergripande ledning sker från räddningscentralen vilket innebär att tillse att räddningstjänsten för stunden och på längre sikt är ändamålsenligt ordnad och att den beredskap som bedömts erfordras upprätthålls. Skadeplatsnära ledning innebär den ledning som sker på skadeplatsen.

Figur 4: Grundläggande ledningssystem.

3.1.9 Andra kommunala resurser

Tjänsteperson i beredskap (TiB)

TiB är en person som representerar kommunen. Funktionen har med beredskap i hemmet och ska vara tillgänglig dygnet runt, året runt för att kunna ta emot larm om händelser (MSB, 2020c). Funktionen har i uppgift att initiera och samordna det inledande arbetet. Nyköping, Oxelösund, Trosa och Gnesta har en gemensam TiB via Skrtj.

Kommunikatör i beredskap (KiB)

Inom Nyköpings kommun finns en kommunikatör som finns i beredskap utanför kontorstid (IN, 2020). KiB stöttar med kommunikationsfrågor och kommunikation till medborgare vid räddningsinsatser i samtliga fyra kommuner även om man är en funktion inom Nyköpings kommun.

3.2 Kommunikation

I samband med räddningsinsatser sker samverkan mellan blåljusmyndigheter bland annat genom radiosystemet Rakel (MSB, 2020b). Rakel används dock inte bara av räddningstjänst, polis, ambulans och SOS, utan även av andra myndigheter, kommuner och privata företag. Systemet möjliggör säker och effektiv kommunikation under såväl vardag som kris.

Rakel – Radio Kommunikation för Effektiv Ledning

Kommunikation med verksamheter som inte använder sig av Rakel sker via telefon eller muntligen på skadeplats.

3.3 Räddningsinsats vid olycka med farligt ämne

Skrjt arbetar tillsammans med verksamheterna med att förebygga att olyckor inträffar men förbereder sig samtidigt för att minimera konsekvenserna om olyckan ändå skulle inträffa.

3.3.1 Upptäckt och larmning

En olycka med farligt ämne vid en Sevesoverksamhet kan upptäckas på olika sätt exempelvis:

- Direkt av en person på anläggningen.
- Detektorer ger utslag som larmar verksamheten.
- Videoövervakning påvisar utsläpp eller brand.
- Tryck i processsystem förändras så pass att systemet larmar verksamheten.
- Nivåalarm i en cistern larmar verksamheten.

Räddningstjänsten kan larmas av respektive verksamhet via automatiskt brandlarm och/eller genom 112-samtal. 112-samtalet går till SOS Alarm som kopplar upp samtalet mot RC Öst för medlyssning. Samtidigt som SOS Alarms larmoperatör intervjuar inringaren kan larmoperatörer på RC ÖST påbörja utalarmering av räddningsresurser.

Enligt särskilt framtagna planer kommer Sevesoanläggningarna vid larmsamtalet bland annat att delge information om typ av farligt ämne, mängder, vindriktning, vindstyrka samt förslag till framkörningsväg och/eller brytpunkt.

3.3.2 Utalarmering

Beroende på händelse, vilket farligt ämne som är inblandat i olyckan, omfattningen och hjälpbehovet larmas räddningsresurser till olyckan. Händelsen avgör vilka planer som kommer användas som stöd för utalarmering och vilka åtgärder som kommer att vidtas. Exempelvis föreslås vid större utsläpp av farligt ämne:

- närmaste brandstation som livräddande enheter (primärstation),
- andra närmaste brandstation som rök-/kemdykarförstärkning (sekundärstation),
- kemstation nivå 2 med kemcontainer för kemdykning,
- kemstation nivå 3 med kemcontainer för långvarig kemdykning,
- saneringsenhet för sanering av insatspersonal samt drabbade personer,
- ytterligare tankresurser med vatten för att säkerställa sanering och
- ledningsenheter.

Räddningstjänstens vakthavande befäl och larmoperatörer i räddningscentralen har även till uppgift att överväga eventuella kompletteringar av de utalarmerade enheterna. Räddningstjänstens personal, både i räddningscentralen och ute på skadeplats, värderar/bedömer kontinuerligt händelsens behov av ytterligare resurser. Kompletteringar skulle exempelvis kunna vara ytterligare räddningsenheter eller specialistenheter såsom rökskyddscontainer och/eller resurscontainer avsedd för specifik olyckstyp. Polis, ambulans och övriga myndigheter eller organisationer larmas och/eller informeras utefter behov.

3.3.3 Framkörning

När räddningstjänsten larmats och är på väg till en Sevesoanläggning eller en farlig verksamhet kommer räddningsenheterna att delges information från räddningscentralen via Rakel. Enheterna kommer sedan värdera informationen och självständigt besluta om den föreslagna framkörningsvägen och eventuell brytpunkt är lämplig. Vanligtvis samordnas detta från räddningscentralen och genom befälen som har larmats. Under framkörning beslutas även vilka enheter som ska köra fram och/eller stanna på eventuell upprättad brytpunkt. Brytpunkt är en utsedd plats där ankommande resurser ska stanna till för att dels ledas in till rätt plats och för att inte blockera för eventuellt andra utryckningsfordon som kan behöva komma förbi.

3.3.4 Framkomst

När första räddningsenhet kommer fram till olyckan kommer räddningstjänstens befäl att genomföra en så kallad OBBO (Orientering, Bedömning, Beslut och Order). När det gäller Sevesoanläggningar och farliga verksamheter görs detta i regel genom att ta kontakt med verksamheten för att söka information om vad som hänt och vilka åtgärder som redan har vidtagits. Personalen vid Seveso-/farliga verksamheter är experter på sin respektive verksamhet och är oumbärlig för att räddningstjänsten ska kunna vidta rätt åtgärder för att avhjälpa olyckan. Utifrån detta behöver befälet besluta om akuta åtgärder erfordras för att exempelvis rädda liv eller miljö. Samtidigt och/eller i anslutning till den bedömningen tas även beslut om räddningstjänsten ska inleda en räddningsinsats⁷.

Räddningstjänstens första åtgärd vid olyckor med farliga ämnen är i regel utrymning eller inrymning och avspärrning av riskområdet. Räddningstjänsten kan även komma att besluta om dessa åtgärder längre in i insatsen. Beroende på typ av farligt ämne som är involverat i en olycka så kommer utrymning/inrymning och avspärrning att genomföras på olika sätt. Det farliga ämnets fysikaliska och kemiska egenskaper utgör beslutsunderlag under hela insatsen.

⁷ I enlighet med LSO 3 kap. 8a §

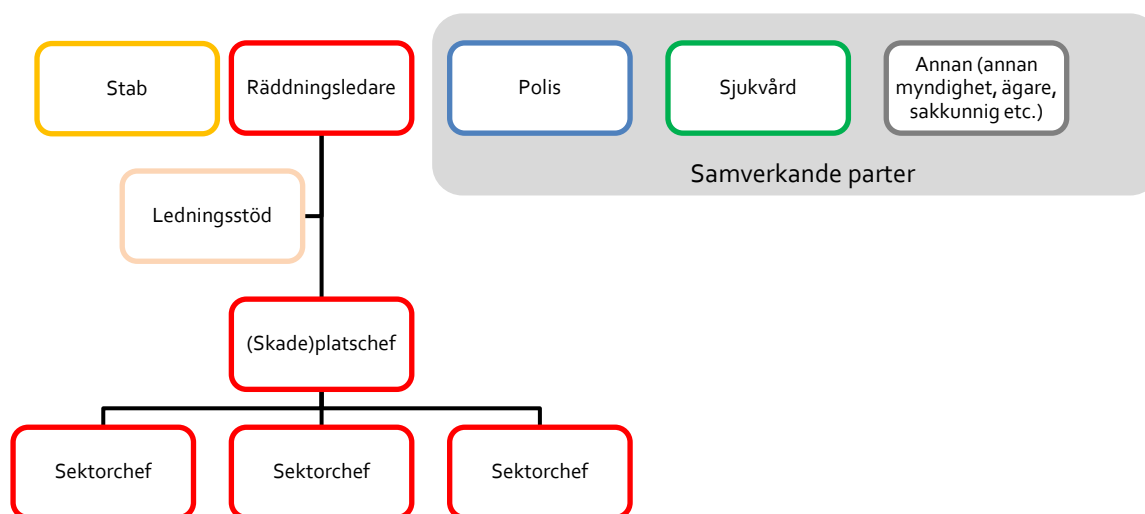
Utrymning: människor behöver lämna byggnader eller områden för att komma bort från en fara.
Inrymning: människor kan behöva gå in i byggnader för att skydda sig mot en fara.

Vid en utrymning/inrymning kommer räddningstjänstens personal och/eller polisen att meddela besked om utrymning/inrymning muntligen och/eller via ett viktigt meddelande till allmänheten (VMA). För mer information om VMA och hur det används, se avsnitt 3.4 Allmänhetens förmåga vid en händelse.

3.3.5 Skadeplatsorganisation

För varje insats finns det en utsedd räddningsledare som leder insatsen tillsammans med andra aktörer (myndigheter, organisationer och verksamheter) kunna genomföra en effektiv⁸ räddningsinsats. Exempel på andra som räddningstjänsten samverkar med är; drabbad verksamhet, polis, sjukvård, länsstyrelse, Kustbevakningen, berörd kommun, kommunala bolag, POSOM⁹-grupper, trossamfund, frivilligorganisationer etc. De olika aktörernas resurser och organiseras genom den skadeplatsledning som upprättas. Exempel på en skadeplatsorganisation ges i Figur 5.

Räddningsledaren har flera befogenheter och skyldigheter enligt lagstiftningen. Exempel på detta är göra ingrepp i annans rätt, avsluta en räddningsinsats, utföra bevakning på ägare/nyttjanderättshavares bekostnad, hjälpa till med uppehälle för drabbade personer och att dokumentera samtliga beslut som omfattas av lagstiftningen.

Figur 5: Exempel på skadeplatsorganisation vid större räddningsinsatser.

⁸ LSO 1 kap 3 §

⁹ Psykiskt och socialt omhändertagande vid stora olyckor och katastrofer. Ingår i kommunens krisledning.

3.3.6 Ledningsplats

Inledningsvis i en räddningsinsats så kommer en ledningsplats att etableras i anslutning till skadeplatsen. På ledningsplatsen ska blåljusmyndigheternas högsta befäl befinna sig tillsammans med representanter från övriga inblandande parter. Här ska räddningsinsatsen planeras och koordineras genom samverkan med samtliga inblandade parter.

3.3.7 Ledningsmodell

Räddningstjänstens befäl arbetar efter en modell som kallas *7-stegsmodellen* (Mattsson & Eriksson, 2010). Modellen används som grund för ledning på alla sorters insatser. De sju stegen benämns:

-
1. Läsa olyckan och göra riskbedömning
 2. Identifiera möjliga åtgärder
 3. Besluta om mål med insats (hur det ska se ut när insatsen är avslutad) och taktisk plan (hur målet ska uppnås)
 4. Sätta organisation och utse ledningsplats
 5. Kommunicera och samverka
 6. Skapa uthållighet
 7. Följa upp
-

Dessa steg används löpande genom räddningsinsatser och samtliga steg behöver successivt omvärderas och följas upp om och om igen för att genomföra en effektiv räddningsinsats (Mattsson & Eriksson, 2010). Modellen är en tankemodell och avser att kraftigt förenkla alla de faktorer som behöver beaktas vid räddningsinsatser.

3.3.8 Det drabbade sammanhanget, mål med insats och taktisk plan

En olycka drabbar och påverkar människor och dess omgivande miljö fysisk, psykisk och socialt (Fredholm & Göransson, 2006, s. 207). Vid räddningsinsatser talar man ofta om *det drabbade sammanhanget*. Det innebär både de direkta och de indirekta samhällskonsekvenserna av en olycka. Det sociala sammanhanget beror på:

- Typ av händelse
- Händelsens dynamik och komplexitet
- Geografisk utbredning
- Konsekvenser för de drabbade, olika organisationer eller samhället i stort
- Det sociala sammanhanget, det vill säga människor, deras anhöriga, vänner, kollegor, anställda etc.

Exempelvis kan det innebära de personer och verksamheter som är direkt drabbade, men även anhöriga, vittnen, anställda, kollegor, personer som behövt utrymma eller som varit oroliga för att behöva utrymma. Det kan även vara allmänheten som påverkas i form av informationshantering, påverkan i infrastrukturen eller att verksamheter påverkas genom att inte kunna fortsätta bedriva sin verksamhet.

Mål med insats

För varje räddningsinsats ska det beslutas om ett mål med insatsen och en taktisk plan. Målet bör, om möjligt, tas fram i samråd med verksamheten och förmedlas till samtliga parter och all personal. Syftet med ett mål med insatsen är att skapa förståelse för varför vissa åtgärder behöver vidtas eller inte. Erfarenheter visar att ett väl formulerat mål med insatsen kan vara avgörande för att rätt taktik och metod används så att räddningsinsatsen genomförs på ett säkert och effektivt sätt samt att hela det drabbade sammanhanget hanteras.

Taktisk plan

En taktisk plan beskriver hur målet med insatsen ska uppfyllas. Den taktiska planen kan bestå av flera olika delar där hela det drabbade sammanhanget avses hanteras. En taktisk plan utformas generellt utefter modellen Inledningsvis, därefter och avslutningsvis. Detta för att få in en långsiktighet i planen. Exempel på en taktisk plan:

En taktisk plan utformas generellt utefter modellen Inledningsvis, därefter och avslutningsvis. Detta för att få in en långsiktighet i planen. Exempel på en taktisk plan:

Inledningsvis: Personer inom risk- och skadeområdet ska utrymmas samtidigt som gasmolnet tvättas ned. Kriskommunikation ska etableras och förmedlas under hela insatsen.

Därefter: Den läckande cisternen ska tätas samtidigt som nedtvättning av gasmolnet sker.

Avslutningsvis: Det farliga ämnet ska omhändertas av verksamheten och räddningstjänsten ska bistå hanteringen.

Det ska observeras att både målet med insatsen och den taktiska planen kan justeras och förfinas beroende på behovet.

3.3.9 Riskbedömning

En riskbedömning genomförs på samtliga räddningsinsatser och är en av de viktigaste delarna av räddningsinsats. En riskbedömning ska genomföras av samtlig personal, allt från brandmannen längst fram vid strålröret, genom samtliga ledningsnivåer och upp till räddningstjänstens insatschef. Vid olyckor med farliga ämnen ska en omfattande riskbedömning genomföras och ibland kan en särskild person från räddningstjänsten tilldelas uppgiften att enbart arbeta med att genomföra riskbedömningar och säkerhetsarbete för att tillgodose säkerheten.

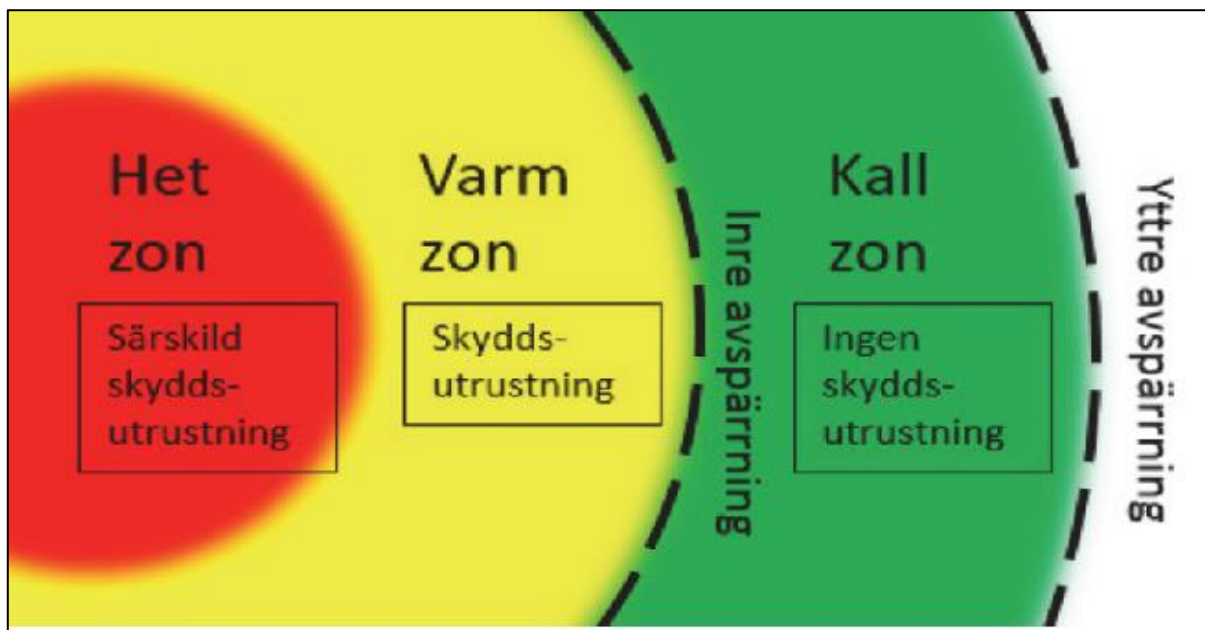
RISKBEDÖMNING

Hur allvarliga är riskerna för den egna personalen och för allmänheten?

3.3.10 Indelning av skadeplatsområdet

En riskbedömning kommer vid en olycka med farliga ämnen att leda till att ett riskområde tas fram. Riskområdet (ett avspärrat skadeplatsområde) delas vanligtvis in i kall, varm och het zon och kopplas till skyddsnivåer (skyddsutrustning och klädsel). Zonindelning genomförs för att tydliggöra var det är farligt att vistas utan korrekt skyddsutrustning, det som benämns som riskområde är vanligtvis varm och het zon. Som hjälp för att ta beslut i olyckor där farliga ämnen är involverade så använder räddningstjänsten MSB:s beslutsstöd för räddningstjänst, även kallat RIB. RIB är ett öppet beslutsstöd som vem som helst kan nå genom <https://rib.msb.se>. Beslutsstödet används i riskbedömningar för att inhämta information om det farliga ämnets egenskaper och utifrån det besluta om riskområde och skyddsnivå.

Räddningstjänsten kan med hjälp av bärbara indikeringsinstrument detektera metan (kolväten, dvs brännbara ämnen), kolmonoxid, svavelväte, syre och radioaktivitet. Syror och baser kan även detekteras med pH-stickor. Om andra typer av ämnen behöver detekteras, exempelvis giftiga ämnen, kan räddningstjänsten begära en nationell resurs som benämns *avancerad indikering*. Det är kan även vara så att Sevesoanläggningen själva har egna indikeringsinstrument och fasta detektorer för att kunna varna och larma egen personal.

Figur 6: Zonindelning vid kemolycka (Länsstyrelsen Gävleborg, 2016).

3.3.11 Avslutande av räddningstjänstinsats

För att en händelse ska klassificeras som en räddningsinsats enligt LSO krävs det att fyra kriterier ska uppfyllas:

- behov av ett snabbt ingripande,
- det hotade intressets vikt,
- kostnaderna för insatsen,
- omständigheter i övrigt.

När de fyra kriterierna inte längre uppfylls ska räddningstjänsten avslutas och ärendet kan lämnas över till ägare/nyttjanderättshavare eller dennes representant.

3.4 Allmänhetens förmåga vid en händelse

Allmänheten, inklusive andra verksamheter än Seveso- och de farliga verksamheterna, måste veta hur de ska agera i händelse av en olycka. Information om detta lämnas ut i förväg till allmänheten intill Sevesoverksamheter, se avsnitt o. För att informera allmänheten hur de ska agera i samband med en olycka så används ett så kallat viktigt meddelande.

3.4.1 Viktigt meddelande till allmänheten (VMA)

Vid behov av att varna allmänheten kan räddningsledaren eller annan behörig aktör aktivera ett VMA. Systemet finns till för att varna människor om att något allvarligt har hänt som hotar liv, hälsa, egendom eller miljö (MSB, 2021a). Systemet består av meddelanden i radio och TV, och ibland utomhussignalen "Hesa Fredrik". VMA används vid olyckor och allvarliga händelser, vid svåra störningar i samhällsviktiga funktioner samt vid krishantering i samband med extraordinära händelser (Skr tj, 2020b). Verksamheter kan, via delegation från aktuell kommun, få behörighet att dra ett VMA själva via utomhustyfoner (FSO, SFS 2003:789, 2 kap. 5 §).

UTOMHUSVARNING

Inom Skrtj finns utomhustyfoner ("Hesa Fredrik") i Nyköping och Oxelösunds tätort samt Studsvik.

Test av systemet sker var tredje månad, klockan 15:00 den första helgfria måndagen i mars, juni, september och december.

Det finns två typer av meddelanden: varnings- och myndighetsmeddelanden.

Varningsmeddelande används vid allvarliga händelser och sänds omedelbart på begäran av räddningsledare eller myndighet och företag i situationer då omedelbar risk bedöms föreligga för skada på liv, egendom eller i miljö (Krisinformation.se, 2017). Meddelandet kan gå ut på (MSB, 2021a):

- Tyfoner – "Hesa Fredrik" (finns i Nyköpings och Oxelösunds tätorter samt Studsvik)
- Radio (Sveriges Radios FM-kanaler och Sveriges Utbildningsradio har avtal med MSB)
- TV (Sveriges Television, TV4, Kanal 5 och Kanal 6 har avtal med MSB)
- Talmeddelande till fast telefon inom det drabbade området
- SMS till personer som är adressregistrerade eller befinner sig i det drabbade området
- Krisinformation.se (webb, app och sociala medier), 112-appen

Myndighetsmeddelande används vid mindre allvarliga händelser och sänds, utan krav på omedelbarhet, på begäran av räddningsledare eller myndighet och företag för att förebygga och begränsa skador på liv, egendom eller i miljö (Krisinformation.se, 2017). Myndighetsmeddelande används vid exempelvis problem vid vattenförsörjning, eldningsförbud, svårigheter i trafiken på

grund av oväder, svaga isar, eller ett giftutsläpp som inte är farligt för hälsan (MSB, 2021b).
Meddelandet går ut på:

- Lokalt på Sveriges Radio P4
- Krisinformation.se (webb, app och sociala medier), 112-appen

3.4.2 Vad ska du göra vid ett VMA?

Följ alltid anvisningarna som framgår av ett viktigt meddelande. Ytterligare information finns på Krisinformation.se och/eller kommunens/räddningstjänstens hemsida. Man kan även ringa informationsnumret 113 13 för att få mer information.

OM DU HÖR ETT UTOMHUSLARM ELLER MOTTAR VARNING VIA TELEFON

- Följ instruktionerna noga
- Gå inomhus
- Stäng alla fönster, dörarr och ventilation
- För mer information: Lyssna på Sveriges Radio P4 och sök på Krisinformation.se, SVT:s Text-TV sidan 100, kommunens hemsida eller 113 13.

OBS! Ring endast nödnumret 112 vid en nödsituation - inte för att få mer information vid ett VMA!

3.4.3 Hesa Fredrik – VMA

Hur ett VMA via utomhussystemet låter illustreras nedan.

Viktigt meddelande till allmänheten

Signal 7 sekunder – uppehåll 14 sekunder

Faran över

Obruten signal 30 sekunder

4 Verksamheter

Inom Skrtj:s insatsområde finns det tio farliga verksamheter. Av dessa klassas två verksamheter som Seveso högre och fyra verksamheter som Seveso lägre.

Seveso högre (samt farlig verksamhet)

- SSAB EMEA AB, Oxelösund
- Oxelösunds hamn, Oxelösund

Seveso lägre (samt farlig verksamhet)

- Linde Gas AB (f.d. AGA Gas AB), Oxelösund
- OxGas AB, Oxelösund
- Hagnesta bertäkt/Swerock, Nyköping
- Hagby bergtäkt/Swerock, Trosa

Farlig verksamhet

- Skavsta flygplats, Nyköping
- Studsvik Nuclear AB, Studsvik Tech Park, Nyköping
- AB Svafo, Studsvik Tech Park, Nyköping
- Cyclife Sweden AB, Studsvik Tech Park, Nyköping

Figur 7: Seveso- och farliga verksamheter inom Skrtj:s insatsområde.

4.1 SSAB EMEA AB		
 Farlig verksamhet	 Seveso högre	

SSAB EMEA AB, vidare benämnt som SSAB, tillverkar stålämnen – så kallat höghållfast stål (specialstål) – som används för transporter, byggnader, broar och maskiner. Produktionen pågår dygnet runt, året runt (SSAB, 2020b). SSAB i Oxelösund är det enda stålverket i Sverige som har en hel produktionslinje lokalt på plats, från råvaror till valsad plåt.

I processen med att tillverka stål krävs koks och vid tillverkning av koks bildas restprodukter i form av stenkolkstjära, bensen och gas med hög halt av kolmonoxid (personlig kommunikation, SSAB). Gaser innehållande kolmonoxid bildas även i andra steg av processen att tillverka stål. Gaserna återanvänds i produktionen där den bland annat används för uppvärmning av masugnarna. Stenkolkstjäran och bensen säljs vidare och skeppas i väg med fartyg. I stålproduktionen används idag även gasol och naturgas.

4.1.1 Malmbaserad till skrotbaserad tillverkning

SSAB håller på att ställa om sin produktion – från malmbaserad till skrotbaserad ståltillverkning – vilket innebär att koks inte längre kommer att användas i produktionen (SSAB, 2020b) (personlig kommunikation, SSAB). Inte heller kommer de traditionella masugnarna användas. Stenkolkstjära och bensen kommer då inte längre att bildas som biprodukt, likaså försvinner de kolmonoxidrika processgaserna. I och med att processgaserna försvinner behöver dessa ersättas, då flera av dem återanvänds. Detta kommer att ske genom naturgas (metan). Idag levereras naturgas i rörledning från en LNG-terminal som drivs av verksamheten.

4.1.2 Risker

Följande risker finns på området (SSAB, 2025a):

- Processgaser (innehåller bland annat kolmonoxid som är en giftig gas)
- Bensen (giftig och brandfarlig vätska vilken ger en giftig gas vid avångning)
- Stenkolkstjära (giftig och brandfarlig vätska vilken ger en giftig gas vid avångning)
- Kalciumkarbid (lättantändbart fast ämne som bildar acetylen vid kontakt med vatten)
- Gasol (brandfarlig gas)
- Naturgas/metan (brandfarlig gas)
- Eldningsolja 1
- Nitrogen/kvävgas
- Smält metall
- Svavelsyra
- Ammoniak
- Diesel och bensin
- Starkt basiska ämnen, t.ex. natriumhydroxid

Risker från andra verksamheter inne på verksamhetsområdet:

- Flytande gaser (oxygen/syrgas, nitrogen/kvävgas, argon) – Linde Gas AB (se avsnitt 4.4)
- Kalk – SMA Minerals (ej farlig verksamhet och finns därför inte med i detta dokument)

Följande scenarion tas upp av verksamheten där områden utanför industriområdet kan komma att påverkas (SSAB, AGA, Oxelösunds hamn, Oxelösunds kommun, Skrtj, 2025):

- Haveri av gasklockor med utsläpp av processgaser som följd. Spridning av kolmonoxid kan då ske utanför industriområdet vid ogynnsam vind, vilken kan medföra personskador.
- Gasfacklor som slocknar med utsläpp av processgaser som följd. Spridning av kolmonoxid kan då ske utanför industriområdet vid ogynnsam vind, vilken kan medföra personskador.
- Påkörda ledningar med utsläpp av processgaser som följd. Spridning av kolmonoxid kan då ske utanför industriområdet vid ogynnsam vind, vilken kan medföra personskador.
- Utsläpp av bensen eller brand i bensenanläggningen med spridning av bensengasmoln vid ogynnsam vind, vilken kan medföra personskador.

4.1.3 Larmning och kontaktvägar

Larmning sker av styrkeledare eller insatsledare inom SSAB:s räddningstjänst via anropssignal i RAKEL till Södertörns räddningscentral. Larmning av den kommunala räddningstjänsten sker genom att SSAB-vakten/larmcentralen ringer SOS Alarm, som i sin tur kopplar samtalet till RC Öst som larmar ut räddningstjänstens styrkor.

Skrtj kommunicerar med SSAB-vakten/larmcentralen och den interna räddningstjänsten via Rakel. Övrig kontakt med verksamheten tas via vakten/larmcentralen. Aktuella larm-/kontaktlistor för SSAB ska finnas i RC Öst.

4.1.4 Verksamhetens förmåga för att hantera olyckor

SSAB har en vakt/larmcentral bemannad dygnet runt (SSAB, 2025a). Verksamheten har även en industriräddningstjänst som utför skadeförebyggande och skadebegränsande insatser inom arbetsgivarens ansvarsområde. Industriräddningstjänsten består av en insatsledare och en räddningsstyrka på ett befäl och minst fyra brandmän ur SSAB:s ordinarie personal, personal som har beredskap och lämnar sina ordinarie arbetsuppgifter vid larm. Insatsledaren arbetar till vardags som tekniker och har beredskap i hemmet utanför ordinarie arbetstider. När den kommunala räddningstjänsten anländer kommer den interna och den kommunala räddningstjänsten arbeta tillsammans för att hantera händelsen.

Verksamheten kommer att arbeta i stab, enligt sin *Krisplan*, där verksamhetens åtgärder ska samordnas med den kommunala räddningstjänstens och övriga kommunens arbete (SSAB, 2025a).

4.1.5 Detaljinformation om verksamheten

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen ska tillhandahållas på plats av företaget i särskilt iordningställda planer.

4.1.6 Varning

Allmänheten kan varnas genom ett VMA med utomhustyfoner vilket aktiveras av den kommunala räddningstjänsten. Se även avsnitt 3.4 Allmänhetens förmåga vid en händelse.

4.1.7 Information till allmänheten

Informationsbroschyren "Om larmet går" finns tillgänglig på Oxelösund kommuns och räddningstjänstens hemsida. Broschyren är framtagen av representanter från SSAB, Linde Gas (f.d. AGA), Oxelösunds hamn samt Oxelösunds kommun och Skrtj.

4.1.8 Underrättelse av annan stat

En eventuell olycka på anläggningen har inte bedömts kunna kräva åtgärder till skydd för befolkning eller miljö i annat land än Sverige.

4.2 Oxelösunds Hamn AB		 Oxelösunds Hamn AB
 Farlig verksamhet	 Seveso högre	
 Skyddsobjekt		

Oxelösunds hamn är en djuphavshamn vars verksamhet består i att lasta, lossa, lagra och hantera olika typer av material och varor. Produkter som hanteras i bulk är exempelvis av kol och malmpellet till SSAB, skrot, eldningsflis, kalksten, spannmål, cement och bitumen samt tjockolja.

4.2.1 Risker

Tjockolja förvaras i ett oljebergtrum som ägs av Oxelösunds hamn. Oljan lossas i vid kaj och mellanlagras till dess att den lastas till fartyg igen (personlig kommunikation, Oxelösunds hamn). Hanteringen av tjockolja är orsaken till att verksamheten omfattas av Sevesolagstiftningen och klassas som farlig verksamhet. På området finns även gasolcistern som drivs och nyttjas av Svenska foder samt bitumen (asfalt) som hanteras av Swecem. Dessa risker berörs därför inte här.

Följande scenarion tas upp av verksamheten där områden utanför industriområdet kan komma att påverkas (SSAB, AGA, Oxelösunds hamn, Oxelösunds kommun, Skrtj, 2015) (Oxelösunds hamn, 2020):

- Oljeutsläpp efter fartygsolycka där olja läcker ut i vattnet.
- Oljeutsläpp vid lossning lastning där olja läcker ut på land och/eller i vattnet.
- Oljeutsläpp som antänds och ger giftig rök.
- Påkörning av oljeledning/rörsystem där olja läcker ut på land och/eller i vattnet.
- Oljeutsläpp som sekundärt scenario efter explosion av gasoltank där olja läcker ut på land.
- Antändning av olja.
- Explosion i bergtrum.

Ett utsläpp kan ge föroreningar av mark och vatten med negativ inverkan på djur- och växtliv.

4.2.2 Larmning och kontaktvägar

Larmning av den kommunala räddningstjänsten sker via gas-/brandlarm eller samtal till gaten/manövercentralen som larmar SOS Alarm (Oxelösunds hamn, 2020). SOS Alarm kopplar samtalet till RC Öst som larmar ut räddningstjänstens styrkor.

Kommunikation med vakten/gaten/manövercentralen sker via telefon. Övrig kontakt med verksamheten tas via gaten/manövercentralen. Aktuella larm-/kontaktlistor för Oxelösunds hamn ska finnas i RC Öst.

4.2.3 Verksamhetens förmåga för att hantera olyckor

Oxelösunds hamn har en vakt/gate/manövercentral bemannad dygnet runt (Oxelösunds hamn, 2020). En händelse hanteras initialt av den dagliga driften innan den kommunala räddningstjänsten anländer. Verksamheten har materiel, rutiner och en intern organisation för att hantera ett oljeutsläpp på land och i vatten.

Verksamheten kommer att arbeta i stab där verksamhetens åtgärder ska samordnas med den kommunala räddningstjänstens och övriga kommunens arbete (Oxelösunds hamn, 2020).

4.2.4 Detaljinformation om verksamheten

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen ska tillhandahållas på plats av företaget i särskilt iordningställda planer.

4.2.5 Varning

Allmänheten kan varnas genom ett VMA med utomhustyfoner vilket aktiveras av den kommunala räddningstjänsten. Se även avsnitt 3.4 Allmänhetens förmåga vid en händelse.

4.2.6 Information till allmänheten

Informationsbroschyren "Om larmet går" finns tillgänglig på Oxelösund kommuns och räddningstjänstens hemsida. Broschyren är framtagen av representanter från SSAB, Linde Gas (f.d. AGA), Oxelösunds hamn samt Oxelösunds kommun och Skrtj.

4.2.7 Underrättelse av annan stat

En eventuell olycka på anläggningen har inte bedömts kunna kräva åtgärder till skydd för befolkning eller miljö i annat land än Sverige.

4.3 OxGas AB		
 Farlig verksamhet	 Seveso lägre	

Terminal för flytande naturgas, LNG, med en cistern placerad mellan SSAB och Oxelösunds hamn (OxGas, 2025). Från terminalen leds naturgas i gasfas in till SSAB via rörledning i luften. Terminalen fylls via lastbil.

OxGas är ett dotterbolag till Oxelösunds hamn. Bolaget har ingen egen personal utan ingår i Oxelösund hamns organisation.

4.3.1 Risker

Följande scenarion tas upp i verksamhetens interna plan för räddningsinsats (Oxelösunds hamn, 2020):

- Gas- eller vätskeläckage på grund av rör-/slangbrott.
- Vätskeläckage på grund av överfyllnad av cistern.
- Vätskeläckage på grund av elkraft eller lufttryck.
- Gas- eller vätskeläckage på grund av extremt väder.

Samtliga scenarion medför en förhöjd brand- och explosionsrisk.

4.3.2 Larmning och kontaktvägar

Larmning av den kommunala räddningstjänsten sker genom att gaten/manövercentralen larmar SOS Alarm (Oxelösunds hamn, 2020). SOS Alarm kopplar samtalet till RCSL som larmar ut räddningstjänstens styrkor. Gaten/manövercentralen får larmet via styrsystemet på LNG-anläggningen och/eller telefonsamtal.

Kommunikation med vakten/gaten/manövercentralen sker via telefon. Övrig kontakt med verksamheten tas via gaten/manövercentralen. Aktuella larm-/kontaktlistor för OxGas/Oxelösunds hamn ska finnas i RC Öst.

4.3.3 Verksamhetens förmåga för att hantera olyckor

Oxelösunds hamn har en vakt/gate/manövercentral bemannad dygnet runt (Oxelösunds hamn, 2025). En händelse hanteras initialt av den dagliga driften innan den kommunala räddningstjänsten anländer. Verksamheten har material, rutiner och en intern organisation för att hantera ett oljeutsläpp på land och i vatten.

Verksamheten kommer att arbeta i stab där verksamhetens åtgärder ska samordnas med den kommunala räddningstjänstens och övriga kommunens arbete (Oxelösunds hamn, 2025).

4.3.4 Detaljinformation om verksamheten

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen ska tillhandahållas på plats av företaget i särskilt iordningställda planer.

4.3.5 Varning

Allmänheten kan varnas genom ett VMA med utomhustyfoner vilket aktiveras av den kommunala räddningstjänsten. Se även avsnitt 3.4 Allmänhetens förmåga vid en händelse.

4.3.6 Underrättelse av annan stat

En eventuell olycka på anläggningen har inte bedömts kunna kräva åtgärder till skydd för befolkning eller miljö i annat land än Sverige.

4.4 Linde Gas AB (f.d. AGA Gas AB)		
 Farlig verksamhet	 Seveso lägre	

Linde Gas AB i Oxelösund tillverkar industriella och medicinska gaser och ligger inne på SSAB:s verksamhetsområde (Skr tj, 2020c). Gaserna som tillverkas är så kallade luftgaser, det vill säga komponenter som finns naturligt i luften. Luften sugas in i anläggningen och de olika ämnena separeras.

I Oxelösund produceras, lagras och distribueras syrgas (oxygen), kvävgas (nitrogen) och argon (Skr tj, 2020c). Lagringen sker både i gas- och vätskefas. På anläggningen hanteras även vätgas. Utöver produktionen av luftgaser sker även tillverkning av tryckluft som distribueras till SSAB:s produktion via rörledningar.

4.4.1 Risker

Följande risker finns inom Lindes verksamhetsområde (Linde Gas, 2018):

- Oxygen/syrgas (oxiderande)
- Nitrogen/kvävgas
- Argon
- Vätgas (brandfarlig gas)
- Syror och baser (frätande)
- Ammoniak (giftig, brandfarlig gas)
- Klordioxid (oxiderande, giftig gas)

Följande scenarion har identifierats av verksamheten (SSAB, AGA, Oxelösunds hamn, Oxelösunds kommun, Skrtj, 2025) (Linde Gas, 2025):

- Brandrök eller stora utsläpp av bensen, gasol eller acetylen från SSAB vilket kan orsaka att kolväten kommer in i anläggningen, vilket kan orsaka en kondensorexplosion.
- Utsläpp av flytande syrgas på grund av rörbrott, vilket medför en förhöjd brandrisk och risk för köldskador i direkt närhet av utsläppet.
- Utsläpp av flytande kväve eller argon på grund av rörbrott, vilket medför kvävningsrisk och risk för köldskador i direkt närhet av utsläppet.
- Vätgasexplosion och brand vid läckage av vätgas.

4.4.2 Larmning och kontaktvägar

Larmning av den kommunala räddningstjänsten sker genom att kontrollrummet i Oxelösund eller kontrollrummet i Avesta (ROC) ringer SOS Alarm, som i sin tur kopplar samtalet till RCSL som larmar ut räddningstjänstens styrkor (Linde, 2025). Övrig larmning sker via SSAB-vakten. Anläggningen har ett automatiskt brandlarm som är kopplat till SSAB:s interna räddningstjänst.

Skr tj kommunicerar med SSAB-vakten och SSAB:s interna räddningstjänst via Rakel. Kontakt med Linde Gas tas via telefon, aktuella larm-/kontaktlistor för Linde Gas finns inom RC Öst.

4.4.3 Verksamhetens förmåga för att hantera olyckor

Anläggningen är övervakad dygnet runt, via diverse larm och kamera, av kontrollrummet i Avesta (ROC) och dagtid via det lokala kontrollrummet (Linde Gas, 2018). En händelse hanteras initialt av den dagliga driften tillsammans med SSAB:s interna räddningstjänst. När den kommunala räddningstjänsten anländer kommer SSAB:s interna och den kommunala räddningstjänsten arbeta tillsammans för att hantera händelsen.

Personal på Linde i Oxelösund har beredskap och larmas automatiskt av Avesta ROC (Linde Gas, 2025). Verksamheten kommer att arbeta i stab där verksamhetens åtgärder ska samordnas med den kommunala räddningstjänstens och övriga kommunens arbete.

4.4.4 Detaljinformation om verksamheten

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen ska tillhandahållas på plats av företaget i särskilt iordningställda planer.

4.4.5 Varning

Allmänheten kan varnas genom ett VMA med utomhustyfoner vilket aktiveras av den kommunala räddningstjänsten. Se även avsnitt 3.4 Allmänhetens förmåga vid en händelse.

4.4.6 Information till allmänheten

Informationsbroschyren "Om larmet går" finns tillgänglig på Oxelösund kommuns och räddningstjänstens hemsida. Broschyren är framtagen av representanter från SSAB, Linde Gas (f.d. AGA), Oxelösunds hamn samt Oxelösunds kommun och Skrtj.

4.4.7 Underrättelse av annan stat

En eventuell olycka på anläggningen har inte bedömts kunna kräva åtgärder till skydd för befolkning eller miljö i annat land än Sverige.

4.5 Hagnesta bergtäkt (Swerock AB)		
 Farlig verksamhet	 Seveso lägre	

Hagnesta bergtäkt i Nyköping ägs av företaget Swerock AB (Skr tj, 2025a). Verksamheten producerar bergprodukter till den regionala bygg- och anläggningsmarknaden. Produktionen omfattar borrhning, sprängning, krossning och sortering samt maskinhantering av bergmaterial. Verksamheten klassas som Sevesoverksamhet på grund av att man genomför sprängningar med mer än tio ton sprängämne vid ett och samma tillfälle. Sprängmedlet blandas samman och hålls i borrhål först i samband med sprängning. Hur ofta verksamheten spränger beror på efterfrågan på bergprodukter.

4.5.1 Risker

Okontrollerad explosion (Skr tj, 2025a).

4.5.2 Larmning och kontaktvägar

Larmning av den kommunala räddningstjänsten sker genom att verksamheten ringer SOS Alarm, som i sin tur kopplar samtalet till RCSL som larmar ut räddningstjänstens styrkor.

Skr tj kommunicerar med verksamheten via telefon. Aktuella larm-/kontaktlistor för Swerock ska finnas i RC Öst.

4.5.3 Verksamhetens förmåga för att hantera olyckor

I samband med sprängning finns det personal med kunskap om explosiva varor (personlig kommunikation, Swerock). Verksamhetens arbete och åtgärder ska samordnas med räddningstjänstens och övriga kommunens arbete.

4.5.4 Detaljinformation om verksamheten

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen ska tillhandahållas på plats av företaget i särskilt iordningställda planer.

4.5.5 Varning

Allmänheten kan varnas genom ett VMA (ej utomhustyfoner) vilket aktiveras av den kommunala räddningstjänsten. Se även avsnitt 3.4 Allmänhetens förmåga vid en händelse.

4.5.6 Underrättelse av annan stat

En eventuell olycka på anläggningen har inte bedömts kunna kräva åtgärder till skydd för befolkning eller miljö i annat land än Sverige.

4.6 Hagby bergtäkt (Swerock AB)		
 Farlig verksamhet	 Seveso lägre	

Hagby bergtäkt i Trosa ägs av företaget Swerock AB (Skr tj, 2025b). Verksamheten producerar bergmaterialprodukter till den regionala bygg- och anläggningsmarknaden. Produktionen omfattar borrhning, sprängning, krossning och sortering samt maskinhantering av bergmaterial.

Verksamheten klassas som Sevesoverksamhet på grund av att man genomför sprängningar med mer än tio ton sprängämne vid ett och samma tillfälle. Sprängmedlet blandas samman och hålls i borrhål först i samband med sprängning. Hur ofta verksamheten spränger beror på efterfrågan på bergprodukter.

4.6.1 Risker

Okontrollerad explosion (Skr tj, 2025b).

4.6.2 Larmning och kontaktvägar

Larmning av den kommunala räddningstjänsten sker genom att verksamheten ringer SOS Alarm, som i sin tur kopplar samtalet till RCSL som larmar ut räddningstjänstens styrkor.

Skr tj kommunicerar med verksamheten via telefon. Aktuella larm-/kontaktlistor för Swerock ska finnas i RCSL.

4.6.3 Verksamhetens förmåga för att hantera olyckor

I samband med sprängning finns det personal med kunskap om explosiva varor (personlig kommunikation, Swerock). Verksamhetens arbete och åtgärder ska samordnas med räddningstjänstens och övriga kommunens arbete.

4.6.4 Detaljinformation om verksamheten

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen ska tillhandahållas på plats av företaget i särskilt iordningställda planer.

4.6.5 Varning

Allmänheten kan varnas genom ett VMA (ej utomhustyfoner) vilket aktiveras av den kommunala räddningstjänsten. Se även avsnitt 3.4 Allmänhetens förmåga vid en händelse.

4.6.6 Underrättelse av annan stat

En eventuell olycka på anläggningen har inte bedömts kunna kräva åtgärder till skydd för befolkning eller miljö i annat land än Sverige.

4.7 Skavsta flygplats		
 Farlig verksamhet	 Skyddsobjekt	

Internationell flygplats som räknas som en av Stockholms fyra flygplatser. Flygplatsen ägs av Arlandastad Group och Nyköpings kommun och driftas av bolaget Stockholm Skavsta Flygplats AB. Verksamheten räknas som en farlig verksamhet då man innehar drifttillstånd enligt luftfartslagen¹⁰ (LSO, SFS 2003:778, 2 kap. 4 § 3 st.).

4.7.1 Risker

Följande scenarion utgör risker:

- Flyghaverier.
- Utsläpp av flygbränsle vid haveri eller vid tankning av flygplan.

4.7.2 Larmning och kontaktvägar

Larmning av den kommunala räddningstjänsten sker via brandlarm eller att flygledartornet ringer SOS Alarm, som i sin tur kopplar samtalet till RC Öst som larmar ut räddningstjänstens styrkor.

Kommunikation med flygledartornet och den interna räddningstjänsten sker via Rakel. Övrig kontakt med verksamheten tas via flygledartornet. Aktuella larm-/kontaktlistor för Skavsta flygplats finns inom RC Öst.

4.7.3 Verksamhetens förmåga för att hantera olyckor

På flygplatsen finns en intern räddningstjänst bestående i grunden av en insatsledare och en räddningsstyrka på fyra brandmän (personlig kommunikation, Skavsta flygplats). Styrkan består av personal i ordinarie personalstyrkan, vilka har beredskap och lämnar sina ordinarie arbetsuppgifter vid larm. Beredskap ska finnas på plats vid planerad start och landning där storleken på planen bestämmer vilken beredskap som behövs.

Verksamheten kommer dessutom att arbeta i stab där verksamhetens åtgärder ska samordnas med den kommunala räddningstjänstens och övriga kommunens arbete.

4.7.4 Detaljinformation om verksamheten

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen ska tillhandahållas på plats av företaget i särskilt iordningställda planer.

4.7.5 Varning

Allmänheten kan varnas genom ett VMA vilket aktiveras av den kommunala räddningstjänsten. Se även avsnitt 3.4 Allmänhetens förmåga vid en händelse.

4.7.6 Underrättelse av annan stat

En eventuell olycka på anläggningen har inte bedömts kunna kräva åtgärder till skydd för befolkning eller miljö i annat land än Sverige.

¹⁰ SFS 2010:500, 6 kap. 8 §

4.8 Studsvik Nuclear AB		
 Farlig verksamhet	 Skyddsobjekt	

Studsvik Nuclear AB är en kärnteknisk-/radiologisk verksamhet och dotterbolag till Studsvik AB och ligger på området för Studsvik Tech Park (SSM, 2017a). Företaget utför laboratorietester av olika typer av material. Syftet är att se hur materialens egenskaper påverkas under olika förhållanden. Material som undersöks är till exempel använt kärnbränsle och bränslekapslingar.

4.8.1 Risker

Radiologiska risker. Anläggningarna tillhör beredskapskategori 3, vilket innebär att det inom anläggningsområdet kan uppstå en radiologisk nödsituation som motiverar att skyddsåtgärder vidtas inom området (*personlig kommunikation, Studsvik Nuclear & Cyclife*) (SSMFS 2018:1, bilaga 4). Händelserna bedöms dock inte kunna motivera att åtgärder vidtas utanför området där verksamheten bedrivs.

4.8.2 Larmning och kontaktvägar

Larmning av den kommunala räddningstjänsten sker genom automatiska brandlarm eller att Studsvik Tech Parks vakt/bevakningscentral ringer SOS Alarm, som i sin tur kopplar samtalet till RC Öst som larmar ut räddningstjänstens styrkor (*personlig kommunikation, Studsvik Nuclear*).

Skrtj kan kommunicera med vakten/bevakningscentralen och räddningsstyrkan via Rakel (*personlig kommunikation, Studsvik Nuclear*). Övrig kontakt med verksamheten tas via vakten/bevakningscentralen. Aktuella larm-/kontaktlistor för Studsvik Nuclear ska finnas i RC Öst.

4.8.3 Verksamhetens förmåga för att hantera olyckor

Anläggningen är övervakad dygnet runt, via diverse larm och kamera, av kontrollrummet i den egna bevakningscentralen (*personlig kontakt, Studsvik Nuclear*). Skyddsvakter på området åker på händelser och kan göra en första insats. Det finns även en strålskyddsledare i beredskap utanför ordinarie arbetstider. Verksamheten kommer dessutom att arbeta i stab där verksamhetens åtgärder ska samordnas med den kommunala räddningstjänstens och övriga kommunens arbete.

4.8.4 Detaljinformation om verksamheten

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen ska tillhandahållas på plats av företaget i särskilt iordningställda planer.

4.8.5 Varning

Allmänheten kan varnas genom ett VMA (utomhustyfoner) vilket aktiveras av den kommunala räddningstjänsten. Se även avsnitt 3.4 Allmänhetens förmåga vid en händelse.

4.8.6 Underrättelse av annan stat

En eventuell olycka på anläggningen har inte bedömts kunna kräva åtgärder till skydd för befolkning eller miljö i annat land än Sverige.

4.9 AB Svafo		
 Farlig verksamhet	 Skyddsobjekt	

AB Svafo är en kärnteknisk-/radiologisk verksamhet. Företaget omhändertar kärnavfall, avvecklar kärntekniska forskningsanläggningar, mellanlagrar låg- och medelaktivt avfall mm (SSM, 2017b). Svafo ligger på området för Studsvik Tech Park.

4.9.1 Risker

Radiologiska risker. Anläggningarna tillhör beredskapskategori 3, vilket innebär att det inom anläggningsområdet kan uppstå en radiologisk nödsituation som motiverar att skyddsåtgärder vidtas inom området (*personlig kommunikation, Studsvik Nuclear & Svafo*) (SSMFS 2018:1, bilaga 4). Händelserna bedöms dock inte kunna motivera att åtgärder vidtas utanför området där verksamheten bedrivs.

4.9.2 Larmning och kontaktvägar

Larmning av den kommunala räddningstjänsten sker genom automatiska brandlarm eller att Studsvik Tech Parks vakt/bevakningscentral ringer SOS Alarm, som i sin tur kopplar samtalet till RCSL som larmar ut räddningstjänstens styrkor (*personlig kommunikation*).

Skrtj kan kommunicera med vakten/bevakningscentralen och industribrandkåren via Rakel (*personlig kommunikation, Studsvik Nuclear*). Övrig kontakt med verksamheten tas via vakten/bevakningscentralen. Aktuella larm-/kontaktlistor för Svafo ska finnas i RC Öst.

4.9.3 Verksamhetens förmåga för att hantera olyckor

Anläggningen är övervakad dygnet runt, via diverse larm och kamera, av kontrollrummet i den egna bevakningscentralen (*personlig kontakt, Svafo*) Skyddsvakter på området åker på händelser och kan göra en första insats. Verksamheten kommer dessutom att arbeta i stab där verksamhetens åtgärder ska samordnas med den kommunala räddningstjänstens och övriga kommunens arbete.

4.9.4 Detaljinformation om verksamheten

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen ska tillhandahållas på plats av företaget i särskilt iordningställda planer.

4.9.5 Varning

Allmänheten kan varnas genom ett VMA (utomhustyfoner) vilket aktiveras av den kommunala räddningstjänsten. Se även avsnitt 3.4 Allmänhetens förmåga vid en händelse.

4.9.6 Underrättelse av annan stat

En eventuell olycka på anläggningen har inte bedömts kunna kräva åtgärder till skydd för befolkning eller miljö i annat land än Sverige.

4.10 Cyclife Sweden AB		
 Farlig verksamhet	 Skyddsobjekt	

Cyclife Sweden AB är en kärnteknisk-/radiologisk verksamhet. Företaget hanterar låg- och medelaktivt radioaktivt avfall från kärnkraftverk och andra industrier som använder strålning (SSM, 2019). Avfallet kan vara skyddskläder, förpackningsmaterial, brandvarnare och skrotade delar från kärnkraftverk. Avfallet bränns och sekundäravfallet returneras därefter till kund. Cyclife ligger på området för Studsvik Tech Park.

4.10.1 Radiologiska risker.

Anläggningarna tillhör beredskapskategori 3, vilket innebär att det inom anläggningsområdet kan uppstå en radiologisk nödsituation som motiverar att skyddsåtgärder vidtas inom området (personlig kommunikation, Studsvik Nuclear & Cyclife) (SSMFS 2018:1, bilaga 4). Händelserna bedöms dock inte kunna motivera att åtgärder vidtas utanför området där verksamheten bedrivs.

4.10.2 Larmning och kontaktvägar

Larmning av den kommunala räddningstjänsten sker genom automatiska brandlarm eller att Studsvik Tech Parks vakt/bevakningscentral ringer SOS Alarm, som i sin tur kopplar samtalet till RCSL som larmar ut räddningstjänstens styrkor (*personlig kommunikation, Studsvik Nuclear*).

Skrjtj kan kommunicera med vakten/bevakningscentralen och industribrandkåren via Rakel (personlig kommunikation, Studsvik Nuclear). Övrig kontakt med verksamheten tas via vakten/bevakningscentralen. Aktuella larm-/kontaktlistor för Cyclife ska finnas i RC Öst.

4.10.3 Verksamhetens förmåga för att hantera olyckor

Anläggningen är övervakad dygnet runt, via diverse larm och kamera, av kontrollrummet i den egna bevakningscentralen (*personlig kontakt, Cyclife*). Skyddsvakter på området åker på händelser och kan göra en första insats. Verksamheten kommer dessutom att arbeta i stab där verksamhetens åtgärder ska samordnas med den kommunala räddningstjänstens och övriga kommunens arbete.

4.10.4 Detaljinformation om verksamheten

Detaljerad och uppdaterad information om anläggningen ska tillhandahållas på plats av företaget i särskilt iordningställda planer.

4.10.5 Varning

Allmänheten kan varnas genom ett VMA (utomhustyfoner) vilket aktiveras av den kommunala räddningstjänsten. Se även avsnitt 3.4 Allmänhetens förmåga vid en händelse.

4.10.6 Underrättelse av annan stat

En eventuell olycka på anläggningen har inte bedömts kunna kräva åtgärder till skydd för befolkning eller miljö i annat land än Sverige.

4.11 Övning mot verksamheter – högre kravnivå

Räddningstjänsten ska tillsammans med verksamheten öva sin plan för räddningsinsats minst vart tredje år, planen ska uppdateras och övas om det av ändrade förhållanden, finns anledning till det. Detta är bestämt utifrån lagstiftning, Sevesolagstiftningen och Lag om Skydd mot Olyckor.

Planering inför nödsituationer gäller för alla Sevesoverksamheter och är en av delarna i det handlingsprogram och säkerhetsledningssystem som varje verksamhetsutövare är skyldiga att ha. Nödlägesplaneringen ska resultera i att verksamheten har en plan för nödsituationer.

För verksamheter på lägre kravnivå finns inget krav på hur ofta planer för räddningsinsatser vid nödsituationer ska övas. Däremot är det angivet i Sevesoförordningen att säkerhetsledningssystemet ska ses över och uppdateras minst var 5 år.

Övningarna ska visa verksamhetens och räddningstjänstens förmåga att hantera en allvarlig olycka inom verksamheten, i syfte att minska risken för skador och påverkan på människor och miljö. Övningarna utformas och genomförs i största möjliga mån i samverkan med verksamheterna för att säkerställa att deras och räddningstjänstens planer är aktuella och ändamålsenliga. Vid planeringen ska övningarnas omfattning och innehåll utformas utifrån verksamhetens riskanalyser, där särskild vikt läggs vid att beakta möjliga konsekvenser av en händelse.

Övningarnas utformning och innehåll ska utgå från följande:

Testa planen:

- Säkerställ att verksamhetsutövarens och räddningstjänstens interna planer fungerar i praktiken.

Öva samordning:

- Säkerställa att verksamhetens personal, räddningstjänsten och andra aktörer vet sina roller och kan samverka effektivt.

Identifiera brister

- Upptäcka svagheter i rutiner, kommunikation och utrustning så att förbättringsåtgärder kan vidtas innan en faktisk olycka inträffar.

Träna beslutsfattande i komplexa situationer:

- Ge personal och ansvariga praktisk erfarenhet av att fatta välgrundade och verksamhetsspecifika beslut under komplexa och tidskritiska förhållanden.

Skydda allmänhet och miljö

- Säkerställa att åtgärder för att varna, skydda liv, hälsa och miljö är effektiva och fungerar som avsett.

Utvärdering

- Genomföra en strukturerad utvärdering i syfte att stärka rutiner och åtgärder hos både verksamhetsutövaren och räddningstjänsten samt dokumentera och återföra lärdomar till planeringen.

Risk- och konsekvensanalyser

- Säkerställa att övningarna planeras och genomförs med utgångspunkt i verksamhetens aktuella riskbild, där fokus ligger på möjliga konsekvenser av en incident/olycka.

5 Referenser

Fredholm, L & Göransson, A-L (2006). *Ledning av räddningsinsatser i det komplexa samhället*. Räddningsverket, publikationsnummer/ISBN: 91-7253-260-2.

IN (2020). *Kommunikatör i beredskap (KiB)*. Hämtad 8 december, 2025, från Nyköping kommuns intranät, <https://in.nykoping.se/ledning-och-styrning/sakerhet-och-krisberedskap/kommunikator-i-beredskap-kib/>

Krisinformation.se (2025). *Myndighetsinformation*. Hämtad 1 december, 2025, från Krisinformation, <https://www.krisinformation.se/detta-gor-samhallet/vma-sa-varnas-allmanheten>

Linde Gas (2018). *Beredskapsplan*. AGA, version 1.0.

Länsstyrelsen Gävleborg (2016). *Personsanering på skadeplats: Regional Samordningsfunktion Gävleborg*. Länsstyrelsen Gävleborg, publikationsnummer: 2016:12. Hämtad 4 september, 2020, från Länsstyrelsen Gävleborg, <https://www.lansstyrelsen.se/download/18.8cd5a1b19362fb4fc2286f/1732537735080/Personsanering%20p%C3%A5%20skadeplats%20-%20Regional%20Samordningsfunktion%20G%C3%A4vleborg.pdf>

Mattsson, M. & Eriksson, L. (2010). *Taktikboken: En handbok i hur man på ett scenariobaserat sätt genomför effektiva insatser vid brand i byggnad*. Informationsbolaget, ISBN: 978-91-633-7133-2

MSB (2014). *Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps allmänna råd om skyldigheter vid farlig verksamhet* (MSBFS 2014:2). Hämtad 1 dec, 2025, från MSB, <https://www.msb.se/siteassets/dokument/regler/rs/77e70309-8617-45a5-8020-85c33237ddbd.pdf>

MSB (2015). *Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps allmänna råd om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor* (MSBFS 2015:8). Hämtad 1 dec, 2025, från MSB, <https://www.msb.se/siteassets/dokument/regler/rs/85c2e7e9-93bc-4bd8-a40f-doc92f68210f.pdf>

MSB (2019a). *Seveso*. Hämtad 1 dec, 2025, från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, <https://www.msb.se/seveso>

MSB (2019b). *Information till allmänheten i närheten av en Sevesoverksamhet*. Hämtad 1 dec, 2025, från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farligen-amen/seveso/information-till-allmanheten-i-narheten-av-en-sevesoverksamhet/>

MSB (2020a). *MSB:s förstärkningsresurser: ett stöd när de regionala resurserna inte räcker till*. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, publikationsnummer/ISBN: 978-91-7927-031-5

MSB (2020b). *Rakel*. Hämtad 1 dec, 2025, från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, <https://www.msb.se/sv/verktyg--tjanster/rakel/>

- MSB (2020c). *Tjänsteman i beredskap (TiB)*. Hämtad 1 december, 2025, från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, <https://www.msb.se/sv/utbildning--ovning/alla-utbildningar/tjansteman-i-beredskap-tib/>
- MSB (2021a). *VMA – Viktigt meddelande till allmänheten*. Hämtad 9 juni, 2022, från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/befolkningsskydd/varningssystem/vma/>
- MSB (2021b). *Myndighetsmeddelande*. Hämtad 9 juni, 2022, från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/befolkningsskydd/varningssystem/myndighetsmeddelande/>
- MSB (u.å.). *Kommunens plan för räddningsinsatser vid Sevesoverksamheter*. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, publikationsnummer: MSB 0136–09
- Nyköping & Skrtj (2020). *Handlingsprogram för en säkrare och tryggare kommun: Strategi för 2021–2023*. Nyköpings kommun och Sörmlandskustens räddningstjänst.
- Oxelösunds hamn (2025). *Intern plan för räddningsinsatser (Sevesoanläggningar)*. Oxelösunds hamn, version 2.0.
- OxGas (2022). *Tillstånd för hantering av brandfarlig vara*. Sörmlandskustens räddningstjänst, ärendenummer 2020–000332
- RRÖS (2025). *Regionalt ledningsdokument – Räddningsregion östra Svealand*. Räddningsregion östra Svealand, beslutat 31 maj december 2024
- SFS 1999:381. *Lag om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor*. Hämtad 11 dec, 2025, från Riksdagen, <https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1999381-om-atgarder-for-att-forebygga-och-sfs-1999-381>
- SFS 2003:778. *Lag om skydd mot olyckor*. Hämtad 11 dec, 2025, från Riksdagen, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2003778-om-skydd-mot-olyckor_sfs-2003-778
- SFS 2003:789. *Förordning om skydd mot olyckor*. Hämtad 11 dec, 2025, från Riksdagen, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2003789-om-skydd-mot-olyckor_sfs-2003-789
- SFS 2005:236. *Förordning om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor*. Hämtad 8 maj, 2020, från Riksdagen, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2003789-om-skydd-mot-olyckor_sfs-2003-789
- SFS 2010:1011. *Lag om brandfarliga och explosiva varor*. Hämtad 8 maj, 2020, från Riksdagen, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20101011-om-brandfarliga-och-explosiva_sfs-2010-1011

- Skr tj (2025a). *Hagnesta bergtäkt*. Hämtad 1 december, 2025, från Sörmlandskustens räddningstjänst, <https://nykoping.se/sormlandskustens-raddningstjanst/olycka-och-kris/farliga-verksamheter-i-ditt-omrade/hagnesta-bergtakt>
- Skr tj (2025b). *Hagby bergtäkt*. Hämtad 1 december, 2025, från Sörmlandskustens räddningstjänst, <https://nykoping.se/sormlandskustens-raddningstjanst/olycka-och-kris/farliga-verksamheter-i-ditt-omrade/hagby-bergtakt>
- Skr tj (2025a). *Farliga verksamheter i ditt område*. Hämtad 1 dec, 2025, från Sörmlandskustens räddningstjänst, <https://nykoping.se/sormlandskustens-raddningstjanst/olycka-och-kris/farliga-verksamheter-i-ditt-omrade>
- Skr tj (2025b). *Viktigt meddelande till allmänheten – VMA*. Hämtad 1 dec maj, 2025, från Sörmlandskustens räddningstjänst, <https://nykoping.se/sormlandskustens-raddningstjanst/olycka-och-kris/viktigt-meddelande-till-allmanheten>
- Skr tj (2025c). *Linde Gas AB*. Hämtad 1 dec 2025, från Sörmlandskustens räddningstjänst, <https://nykoping.se/sormlandskustens-raddningstjanst/olycka-och-kris/farliga-verksamheter-i-ditt-omrade/linde-gas-ab>
- SSAB, AGA, Oxelösunds hamn, Oxelösunds kommun, Skrtj (2015). *Om larmet går*. Hämtad 1 december, 2020, från https://nykoping.se/globalassets/skr tj.se/dokument/olycka-och-kris/farliga-verksamheter/om-larmet-gar_kemikalieolycka_oxd2015.pdf
- SSAB (2025a). *Instruktion: Intern plan för räddningsinsatser, version 2025*. SSAB, dokument-id: 195379/10.0
- SSAB (2025b). *Framtidens stål från Oxelösund*. Hämtad 1 december, 2025, från SSAB, <https://www.ssab.com/sv-se/ssab-koncern/om-ssab/produktionsorter-i-sverige/oxelosund/fossilfri-production>
- SSM (2018). *Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserad strålning* (SSMFSa 2018:1). Hämtad 1 dec, 2025, från Strålsäkerhetsmyndigheten, <https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/contentassets/3dfo139a626e47ddb148a39dddo6db7e/ssmfs-20142-stralsakerhetsmyndighetens-foreskrifter-om-beredskap-vid-karntekniska-anlaggningar-ursprunglig-version.pdf>
- SSM (2017a). *Studsvik Nuclear AB*. Hämtad 1 december, 2025, från Strålsäkerhetsmyndigheten, <https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/omraden/karnkraft/karntekniska-anlaggningar-i-drift-i-sverige/studsvik-nuclear-ab-i-studsvik/>
- SSM (2017b). *AB Svafo*. Hämtad 1 december, 2025, från Strålsäkerhetsmyndigheten, <https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/omraden/karnkraft/karntekniska-anlaggningar-i-drift-i-sverige/ab-svafo/>
- SSM (2019). *Cyclife Sweden AB*. Hämtad 1 december, 2025, från Strålsäkerhetsmyndigheten, <https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/omraden/karnkraft/karntekniska-anlaggningar-i-drift-i-sverige/cyclife-sweden-ab/>

Bilaga A – Upplysningar som ska lämnas till allmänheten i enlighet med Sevesoförordningen

Förordning (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Bilaga 4

Upplysningar som ska lämnas till allmänheten

DEL 1

Alla verksamheter som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor ska lämna följande upplysningar.

1. Verksamhetsutövarens namn eller företagsnamn samt fullständig adress till den berörda verksamheten.
2. En upplysning att verksamheten omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.
3. En enkel redogörelse för aktiviteterna vid verksamheten.
4. Trivialnamnen eller, när det gäller farliga ämnen som omfattas av del 1 i bilaga 1, de generiska benämningarna eller faroklassificeringarna för de relevanta farliga ämnen som förekommer vid verksamheten och som kan orsaka en allvarlig kemikalieolycka, med uppgifter om deras viktigaste farliga egenskaper i enkla ordalag.
5. Allmän information om hur den berörda allmänheten kommer att varnas tillsammans med adekvat information om hur man lämpligen bör agera om en allvarlig kemikalieolycka inträffar eller vägledning om var sådan information finns att tillgå i elektronisk form.
6. Datum för senaste tillsynsbesök eller hänvisning till var sådan information finns att tillgå i elektronisk form, samt upplysningar om var det går att på begäran få mer ingående uppgifter om tillsynen eller den berörda tillsynsplanen.
7. Uppgifter om var det går att få ytterligare information.

DEL 2

Verksamheter på den högre kravnivån ska lämna följande upplysningar utöver den information som anges i del 1 av denna bilaga.

1. Allmänna upplysningar om vilken fara för allvarliga kemikalieolyckor som kan finnas, inbegripet möjliga följder av dessa olyckor för människors hälsa och miljön och en sammanfattning av de viktigaste typerna av scenarier för allvarliga olyckshändelser och de åtgärder som vidtas för att hantera dem.

2. En bekräftelse på att verksamhetsutövaren är skyldig att vidta lämpliga åtgärder inom verksamhetens område och särskilt skyldigheten att kontakta räddningstjänsten vid insatser i samband med allvarliga kemikalieolyckor och i så hög grad som möjligt begränsa följderna av dem.

3. Lämplig information ur den externa planen för räddningsinsatser som utarbetats för att hantera de olycksföljder som uppstår utanför platsen. Informationen bör innehålla en uppmaning om att alla eventuella instruktioner och order från räddningstjänsten ska följas vid en olyckshändelse.

4. Där det är tillämpligt en angivelse av huruvida verksamheten ligger nära en annan medlemsstats territorium och därmed vilken risk som finns för att en allvarlig olyckshändelse har gränsöverskridande följder, enligt konventionen från FN:s ekonomiska kommission för Europa (FN/ECE) om gränsöverskridande konsekvenser av industriolyckor. Förordning (2018:1847).